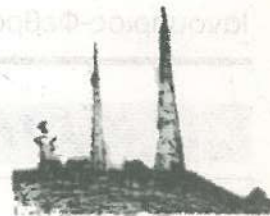

ΑΕΤΟΡΡΑΧΗ=ΜΑ
ΝΩΛΙΑΣΣΑ=ΜΠΙ
ΖΑΝΙ=ΔΡΙΣΚΟΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΙΤΩΝ

ταχνάρια

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 59 Τ.Κ. 10431 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 9320604 ΕΤΟΣ 4ο ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 13 Ιανουάριος-Φεβρουάριος-Μάρτιος 1996

Μπαίνοντας στον καινούργιο χρόνο

Εφυγε το 1995. Εσθλασε παίρνοντας μαζί του τις λύπες και τις χαρές και ό,τι άλλο μας είχε δώσει αφήνοντας, στον καθένα μας, μόνο αναμνήσεις, βαθειά χαραγμένες στη μνήμη μας.

Πάει ο παλιός ο χρόνος.

Για την Αδελφότητα, η χρονιά που πέρασε, θέλουμε να πιστεύουμε, ότι ήταν μια γόνιμη και παραγωγική χρονιά, γιατί, όπως όλοι γνωρίζουμε:

ΠΡΟΧΩΡΗΣΑΝ, αρκετά οι εργασίες του Πνευματικού μας Κέντρου, ΣΤΕΡΓΙΩΣΑΝ, σαν θεσμός, τα «ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΙΤΙΚΑ», ΣΥΝΕΧΙΣΤΗΚΕ κανονικά η έκδοση της εφημερίδας μας - και μάλιστα πιο βελτιωμένα - και γενικά πραγματοποιήθηκαν οι στόχοι που είχαν μπει στην αρχή της χρονιάς.

Ενας καινούργιος χρόνος ανέτειλε. Νέος, με όνειρα και προσδοκίες για όλους. Ηρθε το 1996, γεμάτο ελπίδες και προοπτικές για ένα καλύτερο και πιο επιδοφόρο αύριο. Όλοι μας κάτι σχεδιάζουμε να κάνουμε αυτή τη χρονιά, κάτι περιμένουμε, κάτι ποθούμε από τον καινούργιο χρόνο.

Ίσως όμως τα όνειρα και οι επιθυμίες μας να μη πραγματοποιηθούν όλες, αλλά η ελπίδα, από μόνη της, μας γεμίζει αισιοδοξία.

Το πιο καλό δώρο που μπορεί να φέρει σ' όλους μας το 1996 είναι η ΣΤΙΓΜΗ εκείνη κατά την οποία θα βασιλέψει στη Γη η αγάπη, η ομόνοια, η ειρήνη και η δικαιοσύνη. Όχι πια πόλεμοι. Όχι πια σκοτωμοί. Όχι άλλοι θάνατοι από πείνα.

Αυτή τη ΣΤΙΓΜΗ ας παρακαλέσουμε και ας ευχηθούμε να φέρει ο καινούργιος χρόνος, σ' όλο τον κόσμο.

Η Αδελφότητα και στη διάρκεια της νέας χρονιάς θα συνεχίσει το έργο της, με τον ίδιο ζήλο και με το ίδιο μεράκι και με ρυθμούς πιο ταχείς και πιο μεθοδικούς, για να πετύχει τους στόχους της, έχοντας συμπαραστάτες στο δύσκολο έργο της, όλους τους Μανωλιασσίτες και τους φίλους των Μανωλιασσιτών.

Με αυτές λοιπόν τις σκέψεις και με αυτά τα οράματα υποδεχόμαστε τον καινούργιο χρόνο και ευχόμαστε σ' όλους πάνω απ' όλα ΥΓΕΙΑ - ΕΥΤΥΧΙΑ - ΠΡΟΚΟΠΗ.

Στέφανος Κ. Γιωτάκης

3 χρόνια με "Τ'αχνάρια"

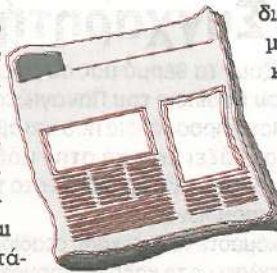
Με το πρώτο φύλλο του 1966 - που είναι το 13ο από την έκδοση - συμπληρώνουμε τρία χρόνια συνεχούς παρουσίας και επικοινωνίας μαζί σας.

Τα «ΑΧΝΑΡΙΑ» πορεύονται, τον έντιμο και ανιδιοτελή τους αγώνα, με σταθερότητα και συνέπεια. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι, όσο ασχολούνται με την έκδοση της εφημερίδας - και κυρίως ο εκδότης και διευθυντής κ. Κώστας Γιωτάκης - οδηγούνται στο έργο αυτό, αποκλειστικά και μόνο, από την αποδεδειγμένη αγάπη τους για τη Μανωλιάσα και τους ανθρώπους της. Η προσπάθεια αυτή θα συνεχιστεί με αμείωτο ενδιαφέρον.

Η εμπειρία που αποκτήσαμε, από την ημερομηνία έκδοσης της εφημερίδας, μέχρι σήμερα, μας έχει διδάξει πολλά. Τα γερά θεμέλια στα οποία στηρίζονται «Τ'αχνάρια» και η υποδομή που δημιουργήθηκε μέχρι τώρα, μας επιτρέπουν να είμαστε αισιόδοξοι για το μέλλον τους.

Με πίστη στις αρχές μας και στοχεύοντας στους στόχους που θέσαμε, θα συνεχίσουμε την έκδοση της εφημερίδας μας, με μεγαλύτερο ζήλο και μεράκι και με μοναδικό σκοπό το καλό της Μανωλιάσας.

Σας υποσχόμαστε πως τον ενθουσιασμό μας δεν θα τον

διαδεχτεί η αδρανοποίηση. Εξ άλλου, η αποδοχή μας από σας και από άλλους φορείς και τα κολακευτικά σχόλια, που ακούμε, μας δυνάμυνουν στο δύσκολο έργο μας και δεν μας επιτρέπουν να εφησυχάζουμε.

Φιλοδοξούμε η εφημερίδα μας να μη λείπει από κανένα σπίτι Μανωλιασσίτη ή Μανωλιασσίτισσας, όπου και αν βρίσκονται αυτοί και θα προσπαθήσουμε να καλύπτουμε περισσότερα τοπικά και άλλα θέματα, είτε αυτά είναι ι-

στορικά - λαογραφικά, είτε έχουν σχέση με τη σύγχρονη πραγματικότητα, είτε, τέλος, έχουν τη μορφή καλόπιστης πάντα κριτικής, για τα δρώμενα του τόπου μας.

Επιστημονικά και τονίζουμε για άλλη μια φορά ότι, οι στίλβες της εφημερίδας μας, είναι στη διάθεση όλων, για τη δημοσιοποίηση των απόψεών σας, με σκοπό μια όσο το δυνατό πιο πλουραλιστική άποψη στα διάφορα τοπικά δρώμενα και σε άλλα κοινωνικά, επαγγελματικά κ.λπ. θέματα.

Πιστεύουμε ότι, οι ιδέες σας, οι προτάσεις σας και οι καλοπροαίρετες συστάσεις σας, μπορούν να συμβάλουν αποφασιστικά στη διαμόρφωση καλύτερων προϋποθέσεων για την έκδοση των «αχνάρων».

Στέφανος Κ. Γιωτάκης

Η Μανωλιάσσα βλέπει SAT 1;

ΣΤΟΝ ΝΟΜΑΡΧΗ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

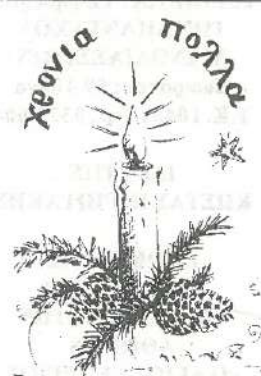
Στις 28-11-95 επισκέφθηκαν το Νομάρχη Ιωαννίνων ο Πρόεδρος της Κοινότητας Πολύκαρπος Μπέλλος, ο Πρόεδρος του Πολ. Συλλόγου Αλέκος Γούσης και τα μέλη του Δ. Συμβουλίου: Παναγιώτης Παπαθανασίου, Δημ. Θ. Μπέλλος, Κων. Ι. Γιωτάκης, Βασίλειος Αρ. Γιωτάκης και ο Γεώργιος Ε. Γιωτάκης.

Σκοπός της επίσκεψης ήταν η οικονομική ενίσχυση για τις εργασίες του Πνευματικού Κέντρου.

Ο Νομάρχης κ. Νίκος Ζαρραπάς εξεδίλωσε το ενδιαφέρον του για το Πνευματικό Κέντρο και υποσχέθηκε ότι θα

συμπεριλάβει χρηματοδότηση του Πν. Κέντρου στο πρόγραμμα SAT 1 ύστερα από κοινή αίτηση όλων των φορέων. Υπενθυμίζουμε ότι είναι η τρίτη κατά σειρά υποσχέση του κ. Νομάρχη, η πρώτη δόθηκε κατά την επίσκεψή του στο χωριό (προεκλογικά) και η δεύτερη την Άνοιξη σε συνάντησή του με τον πρώην πρόεδρο της Κοινότητας Βασίλη Λιόντο και τον πρόεδρο της Αδελφότητας Κώστα Π. Γιωτάκη.

Δεν κάνουμε τις ελπίδες μας, αλλά και το κουράγιο μας, θα επιμένουμε μέχρις ότου οι υποσχέσεις γίνουν πράξη και μάλιστα πράξη γενναία....

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μανωλιασσιτών της Αθήνας και τα μέλη της συντακτικής επιτροπής σας εύχονται
Καλά Χριστούγεννα
και
Ευτυχισμένος ο Καινούργιος χρόνος

ΔΟΞΑ ΕΝ ΥΨΙΣΤΟΙΣ ΘΕΩ ΚΑΙ ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ ΕΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΕΥΔΟΚΙΑ

ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΙΣΚΟΥ

Σε λίγες μέρες θα γιορτάσουμε τη γιορτή των εορτών. Αυτή που γεμίζει την οικουμένη οδόκηλη με χαρά και ευφροσύνη, που αποτελεί την ακρόπολη όλων των καλών και που είναι η πηγή και η ρίζα όλων των αγαθών που έχουμε εμείς οι άνθρωποι. Η γιορτή δια της οποίας ανοίχτηκε ο ουρανός για τους ανθρώπους και τους στάληκε το πνεύμα του Θεού.

Είναι η γιορτή δια της οποίας κατακρημίστηκε το μεσότοιχο που χώριζε τους ανθρώπους από το Θεό και διαλύθηκε το φράγμα και ενώθηκαν εκείνα που ήταν χωρισμένα προηγουμένως και έσβησε το σκοτάδι και έλαμψε το φως. Οι δούλοι έγιναν ελεύθεροι, οι εχθροί του Θεού γίναν υιοί του Θεού και εκείνοι που ήταν ξένοι για το Θεό έγιναν κληρονόμοι του Θεού. Με αυτή τη γιορτή διαλύθηκε η προαιώνια έχθρα και ο μακρός πόλεμος μεταξύ του Θεού και των ανθρώπων και ήλθε να βασιλέψει η ειρήνη που ποθούσαν και οι δίκαιοι και οι άγγελοι. Είναι η μεγάλη γιορτή των Χριστουγέννων.

Είναι τα γενέθλια του αρχηγού της πίστης μας «Χριστός γεννάται δοξάσατε, Χριστός εξ ουρανών απαντήσατε, Χριστός επί γης

συνέχεια στη σελ. 7

ΟΛΟΙ ΣΤΟΝ ΕΤΗΣΙΟ ΧΟΡΟ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μανωλιασσιτών διοργανώνει την ετήσια Χοροεσπερίδα στις 13 Ιανουαρίου ημέρα Σάββατο στο κέντρο διασκέδσεως «ΑΙΓΑΙΟΝ» Αχαρνών 434 και Κωσταντά 6. Τηλ. 2525351 - 2525504. Καλεί όλους τους Μανωλιασσίτες και φίλους της να διασκεδάσουν με το καλλιτεχνικό πρόγραμμα του κέντρου.

13 Ιανουαρίου

Νησιώτικα: ΜΑΡΙΑ ΣΚΟΥΛΛΕΙΝΟΥ

Λαϊκά - Ρεμπέτικα: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΚΟΡΔΑΛΑΚΗ

Λαϊκή ώρα: ΠΑΝΟΣ ΝΟΗΤΑΚΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ και η ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΑ ΣΤΑΥΡΟΥ.

Δημοτικό τραγούδι: ΤΑΖΙΑ ΒΕΡΑ

ΤΕΤΡΑΜΕΛΕΣ ΜΠΑΛΛΕΤΟ

Βιοή: ΝΙΚΟΣ ΕΥΒΟΙΩΤΗΣ

Κθαρίνο: ΣΤΕΦΑΝΗΣ

και ΔΕΚΑΜΕΛΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

Ο δρόμος και ο πιο μακρινός αρχίζει μ' ένα βήμα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

→ Ο **Αναστάσιος Κ. Λιόντος** και η **Μαρία** στις 5 Οκτωβρίου απέκτησαν αγοράκι.
→ Στις 25 Νοεμβρίου ο **Μενέλαος Β. Τζίμας** και η **Ειρήνη** απόκτησαν και δεύτερο αγοράκι.

Βαπτίσεις

→ Στις 8 Οκτωβρίου ο **Θωμάς** και η **Μαρία Ντάφλου** εβάπτισαν το γιο τους και του έδωσαν το όνομα **Παναγιώτης**. Η βάπτισή έγινε στην Αγ. Αικατερίνη Ιωαννίνων (Αρχιμανδρείο).
→ Στις 8 Οκτωβρίου ο **Μιχ. Φλεριανός** και η **Παναγιώτα Γ. Γεωργίου** εβάπτισαν στον ιερό ναό Αγίου Λουκά Πατισίων (Αθήνα) το γιο τους και το όνομα αυτού **Φίλιππος**.
Στους ευτυχείς γονείς αναδόχους και παππούδες ευχόμαστε να ζήσουν.

Αντί για στεφάνι

Το Δ. Συμβούλιο του Πολιτιστικού Συλλόγου Μανωλιάσας προσέφερε 5.000 δρχ. στην Αδελφότητα για το Πνευματικό Κέντρο, αντί για στεφάνι στη μνήμη της Βασιλικής Γ. Ισκού.

Θερμή παράκληση

Παρακαλούμε τους κ.κ. συνδρομητές μας, να εξοφλούν έγκαιρα τις συνδρομές τους, για να μπορούμε να ανταποκρινόμαστε στην απρόσκοπτη έκδοση της εφημερίδας μας.
Οπως γνωρίζετε, οι μόνιμοι πόροι των «αχναριών» είναι η συνδρομή σας.

Συγχαρητήρια

Αξίζουν τα θερμά μας συγχαρητήρια στον **Νίκου Βασίλειο του Παναγιώτου** για την αξιόλογη προσπάθεια που καταβάλλει. Σπουδάζει ιατρική στην πόλη Ιάσιο της Ρουμανίας. Ηδη βρίσκεται στο τέταρτο έτος των σπουδών του.
Ευχόμαστε να έχει καλή σταδιοδρομία και να τελειώσει με το καλό τις σπουδές του, έτσι ώστε και η Μανωλιάσσα να αποκτήσει τον δικό της γιατρό. Συγχαρητήρια επίσης και στους γονείς του **Μαρία και Παναγιώτη Νίκου** για την αξιοεπιστατή προσπάθειά τους.

Ανακοίνωση

Παρατηρείται το φαινόμενο φύλλα της εφημερίδας μας που ταχυδρομούνται να μην φθάνουν στον προορισμό τους. Πρέπει να ξέρετε ότι ένα από τα μεγάλα προβλήματα της εφημερίδας μας είναι η διεκπεραίωση της. Η επιθυμία μας είναι κάθε Μανωλιασσίτης-ισσα να παίρνει την εφημερίδα όπου κι αν βρίσκεται. Γι' αυτό ενημερώστε μας αν δεν λάβετε την εφημερίδα στο πρώτο 20ήμερο του τριμήνου που εκδίδεται να σας την ξαναστείλουμε.

Η ιστορία του παγωτού

Της Γιώτας Ζαχ. Παππά

Το παγωτό σύμφωνα με την παράδοση θα πρέπει να είναι αραβικής καταγωγής. Οι Αραβες παρασκεύαζαν ένα παγωμένο ρόφημα που το έλεγαν «σαρμπάτ». Με αυτή την ονομασία κάνουν την εμφάνισή τους τα πρώτα παγωτά στην Ευρώπη γύρω στον 17ο αιώνα.

Το παγωτό με την μορφή περίπου που ξέρουμε σήμερα πρωτοεμφανίστηκε στην Σικελία της Ιταλίας την εποχή της αραβικής κατοχής. Το 1650, ένας Σικελός που λέγονταν Προκόπιο ντε Κολιέλλι ήταν ο πρώτος που διέδωσε το παγωτό στην υπόλοιπη Ευρώπη. Τον ίδιο χρόνο, ο Προκόπιο φεύγει από το χωριό του και πηγαίνει να εγκατασταθεί στο Παρίσι, όπου ανοίγει το «Καφέ Προκόπιο» που θα γίνει τόπος συνάντησης για όλη την λογοτεχνική Γαλλία του 17ου αιώνα.

Τα παγωτά του Προκόπιο είναι γευστικά και περίφημα και σιγά-σιγά το καινούργιο αυτό γλυκίσμα γίνεται γνωστό παντού κατακτώντας ολόκληρη την Ευρώπη. Φυσικά, με την πάροδο των χρόνων και τις διάφορες γαστρονομικές εμπνεύσεις το πρώην αραβικό ρόφημα παίρνει πολλές μορφές και χρησιμοποιούνται για την παρασκευή του διάφορα υλικά. Στην Νορμανδία, λόγω κέρη, άρχισε να παρασκευάζεται ένα παγωτό με το όνομα «νορμανδική τρύπα», που δεν ήταν τίποτε άλλο παρά παγωτό ημερόνι σερβιρισμένο με λίγο μηλίτη. Ακόμη και σήμερα στην Νορμανδία υπάρχει το έθιμο να σερβίρουν το παγωτό αυτό στη μέση του γεύματος για να διευκολυνθεί η πέψη των ορεκτικών της σούπας, του ψαριού και να ανοίξει η όρεξη για το υπόλοιπο γεύμα.

Πάντως το σίγουρο είναι ότι το παγωτό αποτελεί μια λαχταριστή λιχουδιά τόσο για τους μικρούς όσο και για τους μεγάλους που σπεύδουν ταχέως να το απολαύσουν σβήνοντας την δίψα τους στις δροσιστικές γεύσεις του.

Ευχαριστήριο

Τα Διοικητικά Συμβούλια της Αδελφότητας και του Πολιτιστικού Συλλόγου μέσα από τις στήλες της εφημερίδας μας ευχαριστούν τους Μανωλιασσίτες επαγγελματίες που με τη διαφήμισή τους ενίσχυσαν την προσπάθεια για την έκδοση ευετηρίου των απανταχού Μανωλιασσιτών. Επίσης ευχαριστούν τις αδελφές **Χαρούλα και Μαρία Θεοφίλου Ντάφλου** για την προσφορά της εργασίας τους και την προσπάθεια που κατάβαλαν να επιτευχθεί ο στόχος μας όσο το δυνατόν καλύτερα και με το μικρότερο κόστος.
Χωρίς την προσφορά των ανωτέρω θα ήταν αδύνατη η έκδοση του ευετηρίου.

Γιατί το λέμε έτσι

Γράφει η Γιώτα Ζ. Παππά

«Του κόλλησαν τη ρετινιά»

Στην Λακωνία «ρετινιά» λένε ένα κομμάτι από δέρμα γίδας, που το έχουν αλείψει με ρετινιά και το χρησιμοποιούσαν σαν έμπλαστρο για θεραπευτικούς σκοπούς σε πόνους και κρυολογήματα. Φαντάζεστε όμως πόσο δύσκολο είναι να το ξεκολλήσουν αφού πλέον έχει κάνει τη δουλειά του. Έτσι συνήθιστηκε να λένε για μια κατηγορία που αποδόθηκε σε κάποιον που δυσκολεύεται να απαλλαγεί απ' αυτήν ότι «του κόλλησαν την ρετινιά».

«Να βγάλεις τον περίδρομο»

Η λέξη «περίδρομος» είναι μια παραφθορά της λέξης «περίδρομο» που σημαίνει φλεγμονή της άκρης των δακτύλων, δηλαδή είδος τριφυρίστρας, μιας πάθησης που έχει δυνατούς πόνους. Είναι, λοιπόν, μια κατάρα να πει κανείς αυτή τη φράση, μια κατάρα ας πούμε μικρών συνεπειών.

Θάνατοι

Αντί μνημοσύνου

Στις 30 Νοεμβρίου πέθανε στη Μανωλιάσσα η **Βασιλική Γ. Ισκού** σε ηλικία 94 ετών. Χάσαμε μια κυρία της παλιάς φρουράς. Εφυγε πλήρης ημερών, όρθια έτσι όπως αρμόζει στις μεγάλες κυρίες.

της χαμόγελο. Καλό ταξίδι κυρά Βασιλική. Θα κρατήσουμε το χαμόγελό σου το τραγούδι σου, την εικόνα σου. Θα σε θυμόμαστε ντυμένη στα καλά σου καμαρωτή να χορεύεις.

Εσύ θα συνεχίσεις αλλιά αυτή τη φορά ψηλά στον ουρανό με το σύντροφο της ζωής σου Γιώργο. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει κυρά Γιώργαينا.

Παναγιώτα Ντούρτα

Σε ηλικία 74 ετών άφησε την τελευταία της πνοή η **Παναγιώτα Ντούρτα** το γένος **ΦΑΡΛΕΚΑ**. Η κηδεία της έγινε στις 24 Ιουλίου 1995 στο νεκροταφείο Παθ. Φαλήρου. Η Παναγιώτα Ντούρτα ήταν μητέρα της Παρασκευής - Βιργινίας, συζύγου του Παναγιώτη Κολλίου.

Δημήτριος Μπέλλος

Στις 1 Δεκεμβρίου πέθανε στην Κοσμηρά ο **Δημήτριος Μπέλλος** σε ηλικία 86 ετών. Εκφράζουμε τα θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά, εγγόνια και συγγενείς των εκλιπόντων.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο ποσό των 120.000 κιλ. δραχμών ανέλαβε η εργασία που προσέφεραν οι αδελφές **Χαρούλα και Μαρία Θεοφ. Ντάφλου**, για την έκδοση του ευετηρίου τηλεφώνων των απανταχού Μανωλιασσιτών.

Σκόρπια

Της Γιώτας Ζαχ. Παππά

✓ Ο λαός που κάνει σ' ολόκληρο τον κόσμο την μεγαλύτερη κατανάληψη τυριού είναι οι Νορβηγοί. Καταναλίσκουν κατά μέσο όρο 78 1/2 κιλ. τυριού κατ' άτομο μέσα σ' ένα χρόνο.

✓ Τα πουλιά είναι όντα του πλανήτη που αναπτύσσουν τη μεγαλύτερη δραστηριότητα. Μερικά εργάζονται αδιάκοπα επί 19 ώρες κάθε μέρα και πραγματοποιούν περισσότερες από 500 πτήσεις για να εξασφαλίσουν την τροφή τους και την τροφή των νεοσσών τους. Το κοτσύφι που είναι ο μεγαλύτερος υπναράς του φτερωτού κόσμου, μπορεί να θεωρηθεί από τα πιο τεμπέλικα. Εργάζεται μόνο 16 ώρες το 24ωρο. Και πάλι όμως πραγματοποιεί 100 πτήσεις ημερησίως.

✓ Οι αρχαίοι Ρωμαίοι επέτρεπαν στις γυναίκες τους να πίνουν κρασί μόνο μια φορά το χρόνο.

✓ Στην Ισπανία σκοτώνονται σε ταυρομαχίες κάθε χρόνο 5000 άλογα και 1500 ταύροι.

Ανακοίνωση

Στο γραφείο της Αδελφότητας κρατούνται τα φιλμ από τις μακέτες των διαφημίσεων του ευετηρίου. Οποιοσ επαγγελματίας θέλει να χρησιμοποιήσει το φιλμ για να τυπώσει κάρτα ή άλλο διαφημιστικό υλικό, μπορεί να το ζητήσει από το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας.

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ Εφημερίδα
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΙΤΩΝ
Σωκράτους 59 Αθήνα
Τ.Κ. 10431 Τηλ. 9320.604

ΙΑΡΥΤΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ Π. ΓΙΩΤΑΚΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ
ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΙΤΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ
«Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ»

ΕΚΔΟΤΗΣ &
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ Π. ΓΙΩΤΑΚΗΣ

Συνδρομές, επιστολές,
συνεργασίες κ.λπ. να
στέλνονται στη διεύθυνση:
α) ΓΙΩΤΑΚΗ ΚΩΝ/ΝΟ
Στρ. Βελισσαρίου 13
Τ.Κ. 17123 - Ν. Σμύρνη
Τηλ. 9320.604-9302.891
β) ΗΛΙΑ ΛΙΟΝΤΟ
Θηβών 3, Τ.Κ. 12461 Χαϊδάρι
5983842

Ετήσια συνδρομή
Εσωτερικού: 3.000
Εξωτερικού: 12 δολάρια

Δημοσιεύουμε επιφυλλίδα του Ακαδημαϊκού κ. Παλαιολόγου που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «ΒΗΜΑ» πριν από 35 χρόνια. Ο αρθρογράφος παραθέτει κείμενο του παλαιού δασκάλου του χωριού, Βασίλη Μπενέκου. Γράφει λοιπόν ο έγκριτος δημοσιογράφος και ακαδημαϊκός:

Χωριά με νεκρούς

Δυσάρεστος γίνεται κανείς όταν προβάλλει πένθιμες ειδήσεις. Μα πάλι, το βρίσκετε σωστό να καλύπτουμε την πραγματικότητα όταν είναι τέτοιας μορφής, ώστε να μη μεταδίδει ευφροσύνη στον αναγνώστη; Κάνουμε καλού - κακού την εισαγωγή, για να προειδοποιήσουμε όσους συνηθίζουν ν' αποστρέφουν το πρόσωπο εμπρός στις θλιβερές, στις μακάβριες, για την ακρίβεια, καταστάσεις. Ας παρατρέξουν στο σημερινό κείμενο. Μια πινακίδα της ελληνικής υπαίθρου. Φωνή οδύνης που προέρχεται από δάσκαλο ηπειρωτικού χωριού. Τα Ραβένια των Ιωαννίνων το χωριό, ο κ. **Βασίλειος Μπενέκος** ο δάσκαλος.

Όσες επιστολές προέρχονται από την Ηπειρο φέρουν τη σφραγίδα της κακουχίας. Η πίκρα των παραμελημένων. Αυστηρός ο Ηπειρώτης στη μορφή, μάλλον τραχύς στην έκφραση. Κάτω όμως από αυτά, η τρυφερότητα, η ειλικρίνεια, η αγαθότητα, το φιλότιμο, ο υψηλός πατριωτικός τόνος. Σοβαροί στη σκέψη, ντόμφοι στις εκδηλώσεις, με ωμή ευθύτητα διαλαλούν τον πόνο τους.

Ωμός κι ο δάσκαλος. Αλλά μήπως είναι και το θέμα απ' αυτά που σπικάνουν χαμόγελα; Εικόνα από τη ζωή του χωριού. Αδύνατο να τη συλλάβει μυαλό ανθρώπου. «Είμαι δάσκαλος. Βλέπω το κατάστημα το σημερινό. Θρηνώ για τα καλάσματα, κλαίω για τα σωριασμένα ερείπια. Σωροί από καλάδια τα χθεσινά αρχοντικά. Κουκουβάγιες λαλούν όπου λαλούσαν κλαρίνα και χοροί». Τα γνωστά.

Δεν τον κρατάς πα τον κόσμο. Θέλει να ζήσει αυτός, θέλει να ασφαλίσει το σήμερα και το αύριο του, θέλει το Ι.Κ.Α. του, το γιατρό, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Θέλει ακόμα κάποια χαρά. Δεν του τη δίνει το χωριό. Και φεύγει.

Τίποτα το καινούργιο ως εδώ. Αλλού είναι η μακάβρια εικόνα: Η ώρα της επιστροφής αυτών που φεύγουν. Εφυγαν ζωντανοί, γυρίζουν νεκροί. Ερμηνεύεται το χωριό, αυξάνεται ο πληθυσμός του νεκροταφείου. Είναι πολύ δεμένος με το κώμα του ο Ηπειρώτης για να το πάρει απόφαση ότι πέρα από την ηπειρωτική γη θα είναι ο τάφος του. Μακριά της όσο ζει, κοντά της όταν πεθάνει. Για τους επιφανείς είναι το «πάσα γη τάφος». Κοινός θνητός αυτός, κλείνει τα μάτια με το όνειρο του χωριού. Να το πάνε στο χωριό η τελευταία του θέληση. Η καμπάνα του χωριού να σημαίνει το τέρας του, το καφενείο της πλατείας να κλείσει στο πέρας της εκφοράς, τρισάγιο να του ψάλλουν έξω από το σπίτι του που εγκατέλειψε, οι συγχωριανοί να τον συνοδεύσουν, τα κυπαρίσσια του χωριού να τον σκιάσουν στον ύπνο του. Στο χωριό να τον κλάψουν, στο χωριό να τον συχωρέσουν.

«Πεθαίνουν και αφήνουν σα διαθήκη να τους θάψουν στο κώμα των δικών τους». Ποιος δεν θα σεβασθεί την ύστατη θέληση; Και να τι γίνεται: Το χωριό, που έμεινε με ελαχίστους ζωντανούς, πλημμυρίζει από νεκρούς. Κάθε τόσο η νεκρώσιμη κωδωνοκρουσία. Την ακούν οι λίγοι που απόμειναν και τρέχουν με αγωνία. Ποιος να είναι άραγε; Ο συγγενής, ο φίλος; «Ωσου να μάθουμε ποιος μας ήρθε κοιμισμένος τον αιώνιο ύπνο, κοντεύουμε να πάμε κι εμείς μαζί του... Τρέχουμε, βάζουμε πλάτη, χύνουμε δάκρυα, καταπίνουμε θλίψη... Κλονιστήκαμε. Πάει η ζωή μας. Γι-νίκαμε μόνο νεκροθάφτες...».

Η ταφή των νεκρών που έρχονται από τις πόλεις έγινε η μοναδική κοινωνική ζωή του χωριού. Ούτε αρραβώνες, ούτε γάμοι, ούτε γλέντια, ούτε συγκεντρώσεις κάτω από τον πλάτανο. Μια κούφια ανθρώπινη που απομένουν στο χωριό νομίζετε πως δεν έχουν άλλο προορισμό παρά να ακολουθούν τις κηδείες. Μια Ιθάκη, στην οποία σε πυκνά διαστήματα επιστρέφει κι ένας νεκρός Οδυσσεύς. Εξαγωγή ζωντανών, εισαγωγή πεθαμένων. Είναι όμως κι οι άλλοι, «οι ζώντες, οι περιλειπόμενοι», οι πιστοί του χωριού, που βλέπουν στον εαυτό τους το χορό της σύγχρονης τραγωδίας. Η πομπή των απερχομένων. Πως να μη τσακιστούν τα νεύρα τους, όταν κάθε τόσο σε καλεί η καμπάνα του ναού σε επιτάφιο θρήνο;

Πως να μη παραζώσουν τα παιδιά, σε χωριά όπου δεν αλλάζουν οι παραστάσεις; Μια η σταθερή παράσταση: η ταφή. «Μόνο νεκροθάφτες». Τέτοιες όμως καταστάσεις δεν κρατούν πολύ. Θάρθει μέρα που, θα πορεύονται τη μακαρία οδό. Χωρίς συνοδούς αυτούς αλλά και χωρίς κατοίκους το χωριό. «Θα μας ζητήσετε κάποτε. Αργά όμως τότε. Κοιτάχτε τι θα κάνετε από τώρα».

Επείγουσα πρόσκληση στην Πολιτεία να σταματήσει τη διαδρομή του χωριού. Όχι για να μη μείνουν ασυντρόφευτες οι κηδείες. Εκείνο που προέχει είναι να μη χαθεί ολόκληρο το χωριό, γιατί τότε όλοι μας πάμε χαμένοι.

Κ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

Τα νέα από την Κοινότητα

Ενημέρωση από το Κοινοτικό Συμβούλιο για τις αποφάσεις και τα έργα που εκτελέστηκαν στη Μανωλιάσσα το 1995.

1. Ανάθεση και εκτέλεση όλων των προγραμματισμένων έργων οικον. έτους 1995 συνολικού ύψους δαπάνης δρχ. 4.400.000
2. Αποδοχή και ανάθεση της ΣΑΤΑ έτους 1995 δρχ. 1.800.000 δρχ. από το σύνολο του ποσού των 1.882.000 δρχ.
3. Αποδοχή και εκτέλεση έργων προμήθειας τοποθέτησης ποτήστων στη θέση Τζιμπάνου, δρχ. 333.000.
4. Τροποποίηση Τεχνικού Προγράμματος έτους 1995 και σύνταξη μελέτης από την ΤΥΔΚ Νομαρχίας Ιωαννίνων για ποσό 20.000.000 δρχ. για την αποπεράτωση κοινοτικού γραφείου και ιατρείου του Πνευματικού Κέντρου Μανωλιάσσας.
5. Απόφαση Κοινοτικού Συμβουλίου στις 4-12-95 αριθ. απόφ. 58/95 περί σύναψης δανείου από το Υπουργείο των Εσωτερικών δρχ. 7.000.000 για την αποπεράτωση κοινοτικού καταστήματος.
6. Τα έργα του ποσού των 4.400.000 δρχ. που έχουν εκτελεστεί μέχρι σήμερα ήταν εγγεγραμμένα στον προϋπολογισμό έτους 1995.

Από την Κοινότητα Μανωλιάσσας
Ο Πρόεδρος
Πολύκαρπος Μπέλλος

Ανεργία Της Ανδριανής Αρ. Γιωτάκη

Αποτελεί κοινό τόπο η διαπίστωση σήμερα ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα που απασχολεί τους νέους είναι αυτό της ανεργίας. Με τον όρο αυτό εννοούμε την ακούσια αποχή του ατόμου απ' την εργασία λόγω έλλειψης θέσεων εργασίας.

Αίτια του φαινομένου:

Αστικοποίηση: Συγκεκριμένα η πληθυσμιακή πύκνωση στα αστικά κέντρα οδηγεί στην έλλειψη θέσεων εργασίας. Οι τεχνολ. εξελίξεις, ο τρόπος παραγωγής προϊόντων, η αυτοματοποίηση, αντικατάσταση ανθρώπου απ' τη μηχανή, η εισροή ξένου εργατικού δυναμικού, οδηγούν σε έλλειψη θέσεων εργασίας για τα εγχώρια εργατικά χέρια.

Συνέπειες των παραπάνω:

Κοινωνικές. Το άτομο δεν μπορεί ν' εξασφαλίσει άνετο βιοτικό επίπεδο, έτσι οδηγείται στα ναρκωτικά, σ' αυτοκτονίες, σε ψυχ. αδιέξοδα. Επίσης όχι λίγες είναι οι κοινωνικές συγκρούσεις - αναστάτωση - α-

περγίες, που οδηγούν σ' αποσύνθεση - χαλάρωση - στασιμότητα του κοινωνικού συστήματος.

Οικονομικές: Μείωση παραγωγικότητας. Η μερική απασχόληση των υπαλλήλων οδηγεί σε μείωση μισθών και απουσία ασφάλισης. Εξάλλου οι επιδοτήσεις προς τους άνεργους μειώνουν τον προϋπολογισμό του κράτους μ' αποτέλεσμα την υπέρογκη επιβάρυνση της πολιτείας.

Συνοψίζοντας, η ανεργία είναι μάστιγα για κάθε κοινωνία, αφού μένει ανενεργό μεγάλο μέρος του νεανικού πληθυσμού, το οποίο θα μπορούσε να συμβάλλει όχι μόνο στην αύξηση της παραγωγικότητας αλλά και στην ανανέωση των παραγωγικών, οικονομικών και διοικητικών μηχανισμών, με καινούργιες ιδέες, μεθόδους και οράματα.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

* Στις 5 Νοεμβρίου στο τουρνουά Ελληνορωμαϊκής πάλης, που έγινε στο Αιγάλεω, ο **Στέφανος Στ. Νάκος** πήρε τη δεύτερη θέση.

* Επίσης, έλαβε μέρος στο τουρνουά Ελληνορωμαϊκής πάλης στα 55 κιλά που έγιναν στις 25-26 Νοεμβρίου, στο Κλειστό γυμναστήριο Περιστερίου στη μνήμη του Κων/νου Ρομοσιού. Συμμετείχαν 22 Σύλλογοι απ' όλη την Ελλάδα.

Χρονογράφημα

Η γλώσσα μας: η ελληνική. Αυτή η εκπληκτική σε πλούτο γλώσσα με την τόσο εκφραστική δύναμη.

Να μην σου τύχει

Ζωντανή γλώσσα που εξελίσσεται με τις ιστορικές και κοινωνικές αλλαγές. Μαζί της δεμένα αναπόσπαστα τα ονόματα των Ελλήνων, του λαού που την χρησιμοποιεί, την πηλάει, την λαξεύει στα μάρμαρα του χρόνου.

Σ' αυτά, δείχνει το απαράμιλλο χιούμορ του ο Ελληνικός Λαός, ένας λαός που λατρεύει τα «παρατσούκλια» ή «παρανόμια» ή «προσωνύμια».

Παρατηρήστε τις ταμπέλες των εμπορικών επιχειρήσεων, κάντε μια βόλτα στην αγορά, θα διαπιστώσετε ευρηματικότερα ονόματα που ταξίδεψαν από όλες τις γωνίες της ελληνικής γης για να εποικίσουν τις πόλεις, προδίδοντας την καταγωγή, τον χαρακτήρα, το επάγγελμα ή κάποια κλίση του μακρινού προπάτορα.

Αν όμως... τύχει και αυτός ο μακρινός προπάτορας είχε τελείως διαφορετικές συνήθειες ή επάγγελμα από το δικό σου σήμερα, τότε εσύ ο σύγχρονος, υπερήφανος κάτοχος του επωνύμου, αρχίζεις να αισθάνεσαι δύσκολα...

Περιδιαβαίνουμε λοιπόν την αγορά και διαβάζουμε:

Τζάμια - Κρύσταλλα Ραϊσής. Αντε τώρα να του δώσεις παραγγελία, χωρίς η γρουσουζιά με τους καθρέφτες.

Διαβάζουμε στην εφημερίδα, **συνέντευξη Παγίδας δημοσιογράφος**, του δίνεις συνέντευξη ψάχνοντας σαν... ινδιάνος ικνηλάτης τις παγίδες που στήνει στη διάρκεια του διαλόγου σας.

Ή το περίφημο. Στρατιωτικός καριέρας συνεχώς... στάσιμος λόγω του επωνύμου του, ...**Ταγματάρχης**. Σκεφτείτε τώρα και στρατηγός να γίνει ο άνθρωπος, κύριε Ταγματάρχα θα τον αποκαλούν. Βέβαια έχει και τα οφέλη του αφού από ανθυπολοχαγός αυτός ταγματάρχης είναι.

Γνώρισα έναν διακεκριμένο χειρουργό που λεγόταν **Σκιντζής**, σκεφτείτε τον τρόπο των συγγενών, προ της εγχείρησης.

Αμ, ο γιατρός... **Αλμπάνης**, Παθολόγος, όπως μας πήνεροφορεί η επιβλητική ταμπέλα της εισόδου, τι σας λέει;

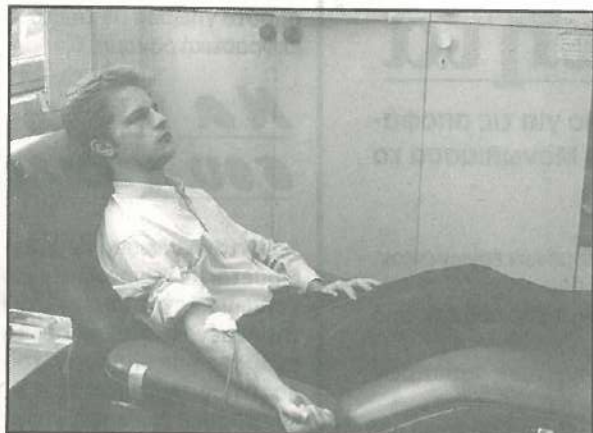
Ακόμα Εισαγγελέας Πρωτοδικών με το επώνυμο **Κακούργος** πως σας φαίνεται; Θα προλάβει να γίνει Εισαγγελέας Εφετών;

Το αμίμητο όμως είναι αυτό που διάβασα σε μια νομική έκθεση κατασχέσεως. Ο δικηγόρος που υπέγραφε φαρδιά-πλητιά, λεγόταν... **Χασοδίκης**.

Γεια σου θάνατε Ελλάδα με τα ωραία σου!

Τράπεζα αίματος

Μανωλιασσιτών

Ολοι γνωρίζουμε πόσο σημαντικό και αναντικατάστατο συστατικό του οργανισμού είναι το αίμα. Μόνο ο ανθρώπινος οργανισμός το παράγει και μόνο από άνθρωπο σε άνθρωπο παρέχεται.

Θεωρούμε πολύ σημαντική την ύπαρξη **τράπεζας αίματος** και την προσπάθεια που γίνεται για την ενίσχυσή της, με στόχο την εξυπηρέτηση όλων των Μανωλιασσιτών. Είναι ανάγκη να στηρίξουμε με την συμμετοχή μας και αυτή την πρωτοβουλία.

Στις 5 Νοεμβρίου στο Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο Αθηνών η Αδελφότητα οργάνωσε αιμοδοσία. Δυστυχώς η προσπάθεια αυτή δεν απέδωσε τα αναμενόμενα αφού η προσέλευση των μελών ήταν

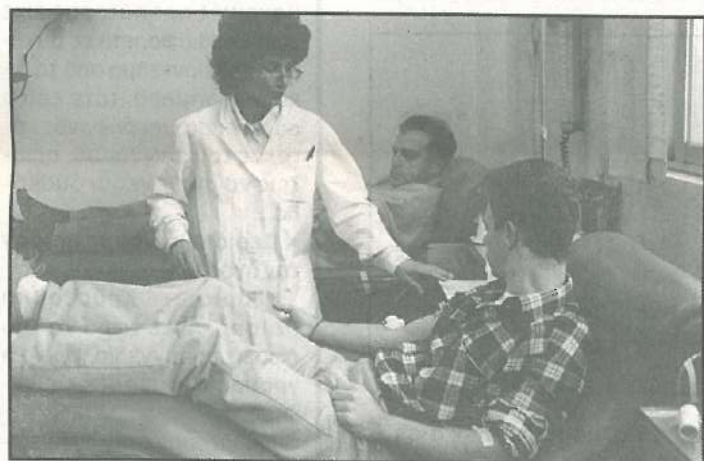

ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΑ. Ελπίζουμε στην επόμενη αιμοδοσία η συμμετοχή να είναι καθολική.

τες γιατί μόνο τότε θα 'χει ο καθένας μας το αίμα που πιθανότατα κάποια στιγμή θα χρειαστεί για τον εαυτό του ή τους δικούς του.

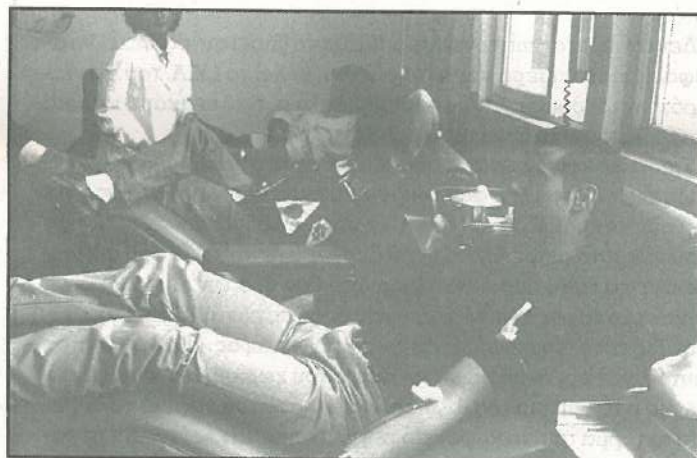
Ο εθελοντής αιμοδότης πρέπει να γνωρίζει ότι:

- Πριν από την αιμοληψία εξετάζεται από έμπειρο προσωπικό και σε καμία περίπτωση δεν θα δώσει αίμα εάν δεν είναι απόλυτα υγιής.
- Ο όγκος του αίματος που προσφέρει ο αιμοδότης είναι 350 γραμ. από τα λίτρα που διαθέτει και αποκαθίσταται γρήγορα από τον οργανισμό.
- Η αιμοληψία είναι ανώδυνη και διαρκεί λίγα λεπτά της ώρα.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΑΙΜΑΤΟΣ - ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΖΩΗΣ

- Το αίμα είναι το πολυτιμότερο θεραπευτικό μέσο και η μεταγγιση σώζει κάθε μέρα ανθρώπινες ζωές.
- Οι ετήσιες ανάγκες αίματος στη χώρα μας υπολογίζονται σε 500.000 μονάδες.
- Για να υπάρχει πάντοτε διαθέσιμο αίμα πρέπει το 10% του πληθυσμού της χώρας να προσφέρει τουλάχιστον μια φορά το χρόνο αίμα.

πολύ μικρή. Προσέλθαν και έδωσαν αίμα τα μέλη μας:

Δήμητρα Αριστομένη Γιωτάκη.

Ηλίας Π. Λιόντος.

Αλέκος Ζ. Χρόνης

Και οι αδελφοί **Χρήστος και Γιώργος Ευαγγ. Παπαθανασίου.**

Υπενθυμίζουμε ότι οποιοδήποτε μέλος ή φίλος θέλει να δώσει αίμα μπορεί να δώσει σε οποιοδήποτε νοσοκομείο της χώρας, αρκεί να ζητήσει να καταχωρηθεί στην Τράπεζα αίματος της Αδελφότητας Μανωλιασσιτών του Νοσοκομείου Γ.

Το αίμα χρειάζεται:

- Για να γίνει εγχείρηση.
- Για να αντιμετωπιστεί μια γαστροραγία ή άλλη αιμορραγία.
- Για τη θεραπεία των ασθενών με Μεσογειακή αναιμία, με αιμορροφιλία ή άλλες παθήσεις αίματος.
- Για τραυματισμένους σε τροχαία ή άλλα ατυχήματα κ.λπ.
- Το αίμα δεν παρασκευάζεται, δεν πωλείται, δεν αγοράζεται. Αυτό σημαίνει ότι μόνο προσφέρεται και αυτή η προσφορά είναι κοινωνικό χρέος.
- Ολοι μας πρέπει να γίνουμε εθελοντές αιμοδό-

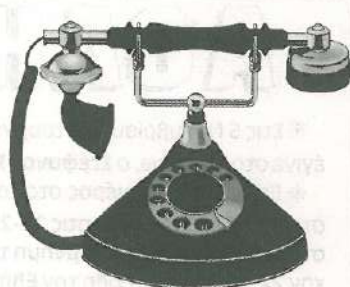
- Αίμα μπορούν να δώσουν οι υγιείς άνδρες και γυναίκες ηλικίας 18-63 ετών 3-4 φορές το χρόνο.
- Το αίμα πριν να μεταγγιστεί στον αρρώστο εξετάζεται λεπτομερειακά τόσο για την ασφάλεια του αρρώστου όσο και για την φροντίδα του αιμοδότη ο οποίος σε περίπτωση κάποιου δικού του προβλήματος υγείας θα ενημερωθεί και θα πάρει χρήσιμες συμβουλές.
- Ο αιμοδότης εφοδιάζεται με ειδική ταυτότητα που του παρέχει τη δυνατότητα αν χρειαστεί να ζητήσει αίμα για τον εαυτό του και τους συγγενείς του.

Ευρετήριο τηλεφώνων των απανταχού Μανωλιασσιτών

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος και η Αδελφότητα αποφάσισαν να εκδόσουν από κοινού ευρετήριο τηλεφώνων των απανταχού Μανωλιασσιτών, αντί ημερολόγιο της χρονιάς.

Η εργασία συγκέντρωσης των στοιχείων ήταν αρκετά δύσκολη και επίπονη αφού για πρώτη φορά εκδίδεται ευρετήριο με τα ονόματα όλων των Μανωλιασσιτών.

Την επιμέλεια της έκδοσης ανέλαβαν οι αδελφές Χαρού-

λα και Μαρία Θεοφ. Ντάφλου, οι οποίες κατέβαλαν τα μέγιστα για το καλύτερο αποτέλεσμα με το μικρότερο κόστος, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Σημαντική ήταν επίσης η οικονομική ενίσχυση των επαγγελματιών μας που δέχτηκαν να διαφημιστούν μέσω του ευρετηρίου.

Το ευρετήριο διανέμεται από τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλιών και διατίθεται στην τιμή των 3.000 χιλ. δρχ.

Αφιέρωμα

Τον δ'ες Δωδώνην φάτο βημέναι, ό-
φρα θεόιο εκ δρυός υψικόμοιο Διός
βουλήν απακούσαι, όπως νοστήσει
Ιθάκης ες πίονα δήμον ήδη δην απε-
ών, ή αμφαδόν ήε κρυφιδόν
Ομήρου Οδύσσεια

Κάτι που ακόμα έμεινε, και μπορούμε να θαυμάζουμε τους αρχαίους, είναι τα λείψανα των μεγάλων ιερών τους.

Το ιερό της Δωδώνης υπήρξε το Αρχαϊότατο Κέντρο λατρείας του Διός, με περίφημο Μαντείο. Σε μια στενόμακρη κοιλάδα στους πρόποδες του Τομάρου ή Τμάρου σημερινής Ολύτσικας, σε υψόμετρο 600 μ., περίπου 22 χιλ. Ν.Δ. των Ιωαννίνων.

Σύμφωνα με ομοιογενείς κατοίκων της περιοχής, από εκδοχές προγόνων γύρω στο 1800 π.Χ. κάποιος γερμανός περιηγητής, περνούσε από την περιοχή, εκεί βρήκε μια πέτρα που η μορφολογία της έδειχνε πως κάτι έκρυβε... Την επόμενη αμέσως χρονιά, ξαναήρθε στην Ελλάδα και επισκεύτηκε την περιοχή, φέροντας μαζί του κάποια εργαλεία (της εποχής). Βρήκε την πέτρα ανέγγιχτη και μετακινημένη μόνο από φυσικά φαινόμενα, όχι από ανθρώπινα χέρια. Φαίνεται πως οι έλληνες δεν είχαν καιρό γι' ανασκαφές και φιλοσοφικές αναζητήσεις. Ανοιξε την πέτρα και βρήκε ένα χρυσό αγαθμάτιδιο. Συνέχισε την ανίχνευση, όμως χωρίς αποτέλεσμα, αφού τα μέσα που διέθετε και οι ελλειπείς γνώσεις του για την περιοχή, δεν του το επέτρεψαν. Εφυγε για την πατρίδα του έχοντας στο μυαλό του δύο εκδοχές: Το αγαθμάτιδιο ανήκε σε κάποιο φιλόδοξο έλληνα ή είχε σχέση μ' ολόκληρο το πολιτικό.

Ξένοι περιηγητές όπως οι Hughes, Holzhad, Leake, Lincoln, Rouquevill, Wordsworth και λόγιοι Ηπειρώτες όπως ο Λαμπρινός και άλλοι προέβησαν σε επίμονες αναζητήσεις για την προσέγγιση του Ιερού της Δωδώνης.

Ο Lincoln το 1832 και αργότερα ο Wordsworth προσέγγισαν στη σωστή τοποθεσία την Δωδώνη.

Όμως η επίμονη αυτή αναζήτηση κατέληξε σχεδόν χωρίς αποτέλεσμα. Ένας από τους σπουδαιότερους λόγους της αποτυχίας ήταν ο τουρκικός ζυγός.

Το 1875 ο Αρτινός πολιτικός Κων/νος Καραπάνος με άδεια των Τουρκικών Αρχών και αργότερα της Τουρκικής Πύλης, βεβαίωσε με ανασκαφές την ακριβή θέση της Αρχαίας Δωδώνης.

Ο Απελευθερωτικός πόλεμος της Ηπείρου διέκοψε τις ανασκαφές (1913) οκτώ χρόνια αργότερα ο Ιστορικός Γ. Σωτηριάδης με επικυρήγηση της Αρχαιολογικής Εταιρείας συνέχισε τις ανασκαφές (1921). Αμέσως όμως σταμάτησαν. Ο ατυχής Μικρασιατικός πόλεμος είχε άλλες ανάγκες, από το να αναζητεί το ιστορικό πνεύμα του παρελθόντος.

Το 1928 ο Ηπειρώτης Αρχαιολόγος Δ. Ευαγγελίδης ανέλαβε τη συνέχεια της α-

νασκαφής, ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος όμως τη διέκοψε. Αραγε θα συνεχιζόταν ξανά ή οι άνθρωποι με το τέλος του θα προσπαθούσαν να αναστηλώσουν τα σπήτια τους και το ηθικό τους και όχι θέατρα και βουλευτήρια...

Μετά από μακρά διακοπή, το 1952 η ανα-

θεί το μαντείο της Δωδώνης.

Ο χώρος τοποθέτησης των αρχαίων μαντείων δεν είναι τυχαίος, αλλά σοφά διαλεγμένος, έτσι ώστε ο χαρακτήρας του τοπίου να εναρμονίζεται με το είδος της λατρείας. Ο θνητός έπρεπε να αισθάνεται όλη του τη μικρότητα, στο αρκετά μεγαλό-

είναι άσχετο από το έλλοι.

Οι δύο λατρείες, αυτής της προσωποποιημένης Θεάς Γης και της απρόσωπης Ιερής Δρυός, κατά τις θρησκευτικές αντιλήψεις των προελληνικών φυλών συνυπήρχαν ως το 140-130 π.Χ. αιώνα, οπότε καθιερώθηκε η λατρεία της πατριαρχικής θεότητας του πελασγικού Διός, (πιθανότατα φερμένη από τη Θεσσαλία).

Αξιοσημείωτος είναι ο συγκερασμός, των τριών λατρευτικών στρωμάτων, που θέλει τη Γη, τη θεϊκή σύζυγο του Δία, με το όνομα Διώνη και η Ιερή Βελανιδιά να θεωρηθεί κατοικία του ζευγαριού.

Η θεϊκή όπως πίστευαν οι αρχαίοι εκφράζονταν με το προφητικό ψιθύρισμα των φύλλων της φηγού, και τις φωνές πουλιών που καθόταν στα κλαδιά της.

Όταν κάποτε ο ελληδός επώνυμος του προϊστορικού φύλλου των Σελλών που κατοικούσε κοντά στη Δωδώνη (οι ντόπιοι πιστεύουν πως κατοικούσε στον κάμπο του σημερινού χωριού Μελληγούς) θέλησε να κόψει το δέντρο, αλλά ένα περιστέρι πρόβαλε από το φύλλωμά του και εμπόδισε την ανόσια πράξη του. Σύμφωνα με άλλη παράδοση, ήταν ο βοσκός Μανδύλιος που επιχείρησε να κόψει το ιερό δέντρο, γιατί φανέρωσε κάποια κληρονομία του.

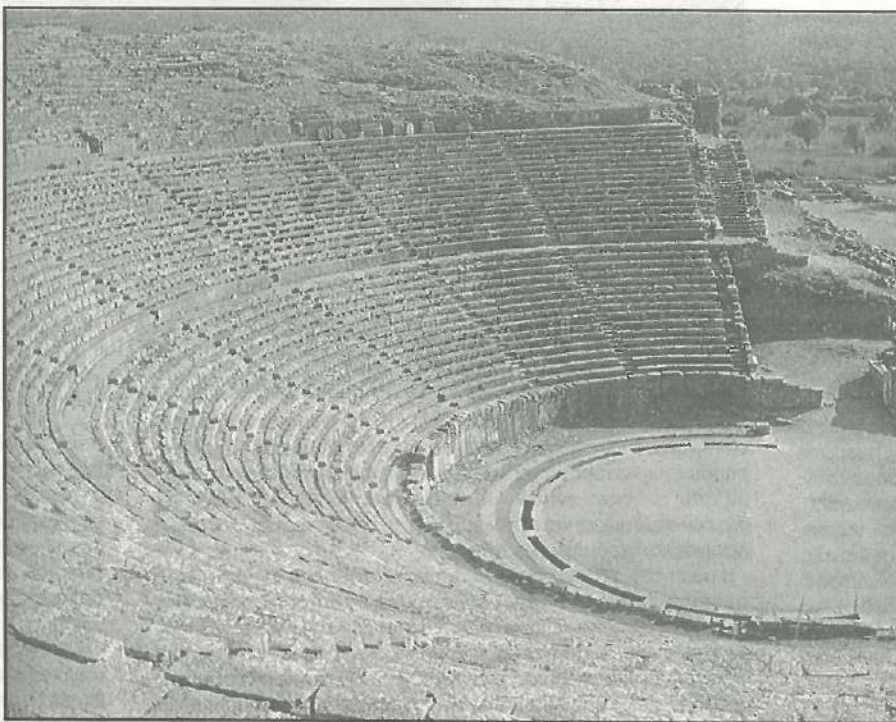
Η λατρεία της Γης αλλά και η ανώτερη αυτή του Δία και της φηγού τελοούνταν στο ύπαιθρο, κάτω από το δέντρο. Κοντά σ' αυτό βρισκόταν οι καλύβες των ιερών του Διός (των υποφύτων Δωδωναίων Σελλών), που διατηρούσαν την πανάρχαια λατρευτική συνήθεια να κοιμούνται καταγής και να μην πλένουν τα πόδια τους, στοιχεία που μαρτυρούν το χθόνιο λατρευτικό χαρακτήρα των Δωδωναίων. Πίστευαν πως βρισκόταν σε άμεση επαφή με τη Μάνα Γη και τα μηνύματά της.

Τον 8ο αιώνα π.Χ. τοποθετήθηκαν γύρω από την Ιερή Βελανιδιά, χάλκινοι τρίποδες που υποβάσταζαν λέβητες, που εφάπτονταν ο ένας με τον άλλο. Ο ήχος που παρήγαν οι λέβητες προστάτευε, όπως πίστευαν την ιερότητα του χώρου και έλεγε στους Ιερείς το θέλημα του θεού.

Αρχές του 4ου αιώνα κοντά στη φηγό κτίστηκε ο πρώτος μικρός ναός για να δεχτεί τα αφιερώματα των πιστών. Λίγο αργότερα κτιζεται ένας χαμηλός, ισοδομικός, περίβολος που περιβάλλει το δέντρο και το ναό. Όπως αναφέρουν οι πηγές, τότε τοποθετήθηκε στο τέμενος του ναού, το ανάθημα των κερκυραίων: πάνω σ' ένα κιονίσκο βρισκόταν ένα άγαλμα παιδιού, το οποίο κρατούσε πάνω από ένα χάλκινο λέβητα, ο ήχος βοηθούσε τους Ιερείς να χρησιμοδοτούν.

Με την μετακίνησή τους στη θέση των παλαιών κατοίκων της περιοχής των Θεσπρωτών, βρισκουμε αγγεία χειροποίητα, με την συνηθισμένη γεωμετρική μορφή.

Γράφει η Ιωάννα Αχ. Σιώζου

Το αρχαίο ιερό της λατρείας του Διός με το περίφημο Μαντείο

ΔΩΔΩΝΗ

σκαφή συνεχίστηκε ξανά από τον κ. Ευαγγελίδη, με συνεργάτη του τον καθηγητή Σ. Δάκαρη, ο οποίος μετά το θάνατο του Ευαγγελίδη, συνέχισε την ανασκαφή μέχρι λίγα χρόνια πριν (δεκαετία '70 αρχές '80).

Από τότε δεν συντελέστηκε άλλη προσπάθεια. Πλούσια ευρήματα του Ιερού βρίσκονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων. Ερειπωμένα μέρη του Αρχαίου Ιερού (όσα έχουν έρθει στο φως), βρίσκονται στην κλειστή στενόμακρη κοιλάδα στους πρόποδες της Ολύτσικας: το κάστρο, το θέατρο, η σκηνή του θεάτρου, η αρένα, η θυμέλη, το ιερό με την ιερά οικία, ο παλιός και ο νέος ναός της Διώνης, ο ιερός ναός του Ηρακλή, η χριστιανική βασιλική, το βουλευτήριο με τη στοά και το πρυτανείο, ο βωμός του Διός Βουλήας.

Απουσία ευρημάτων παλαιολιθικής και νεολιθικής εποχής αποκλείουν τις περιόδους αυτές. Τα αρχαιότερα λείψανα φθάνουν στην εποχή του χαλκού.

Η ίδρυση του Μαντείου όπως αναφέρει ο Ηρόδοτος.

(Ο ίδιος το άκουσε από Ιερείς του Διός της Αιγυπτιακής Θήβας): Τα Μαντεία της Δωδώνης και της Λιβύης ιδρύθηκαν από δύο Ιερείς που άρπαξαν οι Φοίνικες από τη Θήβα. Οι Ιερείς του Δωδωναίου Διός, διαφωνούν. Σύμφωνα μ' αυτούς δύο μαύρα περιστέρια που έφτασαν στη Δωδώνη, κάθισαν πάνω σε μια φηγό, και με ανθρώπινη φωνή είπαν, πως εκεί έπρεπε να ιδρυ-

πρεπο τοπίο. (Η επιβλητική Ολύτσικα με τις κορυφές που γέρνουν... το ιερό δέντρο...).

Την Πρώτη εποχή του χαλκού η Πρωτοελλαδική Περίοδος, τέλος 3ης και αρχές 2ης χιλιετίας, Δεύτερη εποχή του χαλκού η Μεσοελλαδική περίοδος, είναι σύμφωνη και η παρουσία κάποιων τοπωνυμίων που εμφανίζονται στον ελλαδικό χώρο, όπως: Τόμαρος και Τμάρος, Θύαμις, Πίνδος (ανατολικής προέλευσης) κ.λπ.

Ετσι εκτός από τα τοπωνύμια μπορεί να σχετιστεί η πρώτη λατρεία στη Δωδώνη της Θεάς Γης, με το προελληνικό γλωσσικό στρώμα που απλώθηκε στον ελλαδικό χώρο με την εγκατάσταση ανατολικών φυλών. Η λατρεία της φηγός ή δρυός (Βελανιδιάς) έχει ινδοευρωπαϊκή ρίζα.

Την ίδια περίοδο έχουμε την εγκατάσταση των πρώτων ελλήνων Θεσπρωτών: Ελλοι ή Σελλοι, Ελλοπες, κατοίκων της Αρχαίας Ελλοπίας, (κοιλάδα Ιωαννίνων και κοιλάδα Δωδώνης). Το όνομα έλληνες δεν

Η σκοτεινή περίοδος που ακολούθησε (αρχές 1ου π.Χ. αιώνα) βρήκε κάθε ελληνοική πόλη να σιδηροφορεί. Οι επιδρομές, οι πειρατείες δεν επιτρέπουν συνέλεια.

Ευρήματα της εποχής: (σύμφωνα με πηγές) ξίφη, πέλεκεις κ.λπ.

Η συνέχεια στο επόμενο φύλλο

**Αποσπάσματα από το βιβλίο του
Μ. ΡΟΔΑ «ΟΙ ΜΑΧΕΣ ΤΗΣ
ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΑΣ» Έκδοση 1914**

Συνέχεια από
το 9ο φύλλο

Οι μάχες της Μανωλιάσσης

Τα πυροβόλα του Μπιζανίου από καιρό σε καιρό εξακολουθούν να ενοχλούν τα στρατεύματά μας. Το όγδοο σύνταγμα του Καμπάνη κουρασμένο, εξαντλημένο, δεκατισμένο κατά την ομηρική μάχη, αποσύρθηκε και τη θέση του κατέλαβε το ενδέκατο σύνταγμα των Καλαμών. Οι άντρες αποσυρόμενοι άκουγαν τους στεναγμούς και τα μουγκρίσματα των πληγωμένων φωνές Ελλήνων και Τούρκων ανάμεικτες προκαλούν φρίκη και σπαραγμό. Ποιός να τους βοηθήσει; Οι στρατιώτες, οι οποίοι μόλις σύρουν τα πόδια τους προς τα πίσω εξατλημένοι, είναι ανίκανοι για νέες κοπώσεις. Οι τραυματισμένοι μόλις τώρα σπεύδουν με τα φανάρια εις αναζήτηση των ανθρώπων των σωμάτων τα οποία κατάκεινται ανίκανα, αιματοπηγισμένα.

Το ενδέκατο διαρκώς προσέρχεται προς τις θέσεις του ογδόου. Προηγείται ο υπολοχαγός Θεόφιλος Βουτινός και τοποθετεί τις προφυλακές. Μέσα στο σκοτάδι δίνει διαταγές και συμβουλές. Κοντός, γεμάτος δράση, κίνηση, ενθουσιασμό, σιγορρέει στους στρατιώτες του το μυστικό: θάνατος ή νίκη. Και οι στρατιώτες του απαντούν στο μυστηριώδη τόνο: Και τα δύο.

Μετά τη βροχή, χιόνι κάλυψε και πάλι τα βουνά και τους πετρώδεις λόφους της Μανωλιάσσης. Ήμερώσε η 8 Ιανουαρίου. Τα τμήματα του πεζικού αδρανούν. Όλοι ρωτούν: Θα γίνει η επίθεση; Κανείς δεν γνωρίζει. Περιμένουν ειδήσεις από το στρατηγείο Σαπουντζάκη. Ολόκληρη η ημέρα πέρασε με ασήμαντες αιφνιδιασμούς. Μόνο οι τραυματισμένοι εργάζονται: αυτοί μεταφέρουν και θάβουν διαρκώς. Τον αδερφό μας Ιωσή. Αδιάφορο. Η ζωή εκεί πάνω έχει χάσει τη σημασία της. Καμιά φορά μάλιστα τον μακαρίζουν οι ζωντανοί εκείνοι που έκλεισε τα μάτια του. Ζηλεύουν την τύχη του.

ΑΓΩΝΕΣ ΧΩΡΙΣ ΤΕΛΟΣ

Την 9η Ιανουαρίου ο ουλαμός του ορεινού πυροβολικού Λέστου έλαβε μερικές βοήθεις: επίσης και τη 10η. Την επόμενη το Στρατηγείο αποφάσισε νέα γενική επίθεση, η οποία κοινοποιήθηκε στους σωματοάρχες τη νύχτα της δεκάτης προς την ενδεκάτη. Συμπληρωμένοι λόχοι του ογδόου και ενάτου των Καλαμών διατάχθηκαν να επιτεθούν μόλις η νύχτα της δεκάτης της Μανωλιάσσης μέσα στο χιόνι, το οποίο έπεφτε διαρκώς. Η ομίχλη κάλυπτε τα πάντα. Τίποτε δεν φαινόταν. Μόνο κανονιοβολισμοί ακούγονταν από καιρό σε καιρό. Όταν ήμερώσε και δόθηκε το σύνθημα της επίθεσης, άντρες του ενάτου συντάγματος βρέθηκαν αντιμέτωποι των Τούρκων. Οι Τούρκοι φοβούμενοι μήπως κυκλωθούν, επιχείρησαν να κατέβουν προς τις Ελληνικές θέσεις και να εξακριβώσουν που ακριβώς βρισκόμασταν. Η συμπλοκή γινόταν με αφάνταστη ορμή και σφοδρότητα.

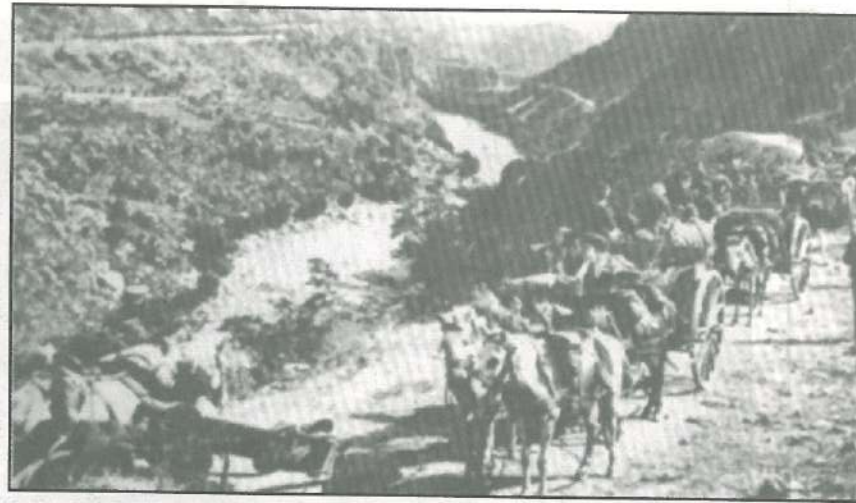
Με διάστημα λίγης ώρας οι Τούρκοι τράπηκαν σε φυγή και χάθηκαν πίσω από τα πυκνά νέφη της ομίχλης.

Πέρασε και η 11η ημέρα χωρίς σοβαρά αποτελέσματα. Τη νύχτα κατέφθασε αγγελιοφόρος, ο οποίος ανήγγειλε στους αξιωματικούς ότι η επίθεση θα συνεχισθεί και τη δωδέκατη. Η είδηση έφθασε από στόμα σε στόμα και στο ακρότατο σημείο του αριστερού. Ο καιρός κατά την ημέρα εκείνη ήταν θαυμάσιος. Ο ένας τους ουρανός φώτιζε τους πολεμιστές στρατιώτες και διευκόλυνε την κυκλοφορία των αγγελιοφόρων.

Κάπου-κάπου σύννεφα σταχτιά σκέπαζαν τ'αστέρια: το ένα έτρεχε μετά το άλλο και φαινόταν σαν να συμπλέκονται και αυτά εκεί επάνω. Το επιθετικό στράτευμα, πέντε λόχων του 8ου και τριών του 9ου τέθηκε στις διαταγές του ταγματάρχη Κουτλήφαρη.

Ο ταγματάρχης αυτός έδειξε και στη Μακεδονία τόλημ αξιοθαύμαστη, ενεργητικότητα μοναδική. Οι άντρες, μόλις άκουσαν ότι ο Κουτλήφαρης θα ηγηθεί της επίθεσης εκείνης, αισθάνθηκαν χαρά ανέκφραστη. Κατά τη διαταγή του Μέρραρχου Αντωνιάδη έπρεπε αντί πάσης θυσίας να καταληφθεί το ύψωμα 750 με τη βοήθεια των ορεινών πυροβόλων Λέστου.

Το πρωί ο ταγματάρχης Κουτλήφαρης επιθεώρησε το στράτευμα της επίθεσης και είπε λόγια ενθαρρυντικά, τονίζοντας ότι η επίθεσης της ημέρας εκείνης ήταν μεγίστης σπουδαιότητας. Στο πρώτο σύνθημά του όρμησαν οι άντρες του ανθυπολοχαγού Φράγκου και μετά αυτούς άλλοι τρεις λόχοι, οι οποίοι έφθασαν στον πρώτο λόφο του υψώματος κάτω από τη βροχή των οβιδών του εχθρού. Τα πυροβόλα Λέστου απάντησαν με δραστικό πυρ το οποίο κατασίγαζε δύο εχθρικά πεδινά πυροβόλα. Οι άντρες αντιλαμβάνοντο αυτοί, όρθιοι προχώρησαν προς τις γραμμές του εχθρού. Στη θέση των

κατεστραμμένων πυροβόλων οι Τούρκοι τοποθέτησαν δύο νέα και αμέσως άρχισαν σφοδρό πυρ. Οι οβίδες από την πρώτη στιγμή χτύπησαν τους λόχους μας και φόνευσαν πολλούς από αυτούς. Η ορμή τους όμως δεν ανακόπηκε. Απεναντίας προχώρησαν έρπονες σχεδόν στρατιώτες και αξιωματικοί. Στην πρώτη γραμμή πάντοτε ο ηρωικός και ατρόμητος Κουτλήφαρης.

Η μάχη έχει φθάσει στη μεγαλύτερη ένταση της ορμής. Όλα τα τμήματα σπεύδουν διαρκώς προς τα εμπρός απτότητα, απροκάλυπτα, διασκορπίζονται λόχοι από τα πυροβόλα του Αγίου Νικολάου και Μπιζανίου, ανασυντάσσονται και πάλι προχωρούν ακράτητοι, διψασμένοι από τη δίψα της επικράτησης. Στην ορμή της μάχης πέφτουν μερικοί ανθυπολοχαγοί, περισσότεροι υπαξιωματικοί και στρατιώτες και μεταξύ αυτών τραυματίζεται ο λοχαγός Κοβαντζής, ο οποίος μεταφέρεται αμέσως στο χειρουργείο Ιπποκράτους Ξανθιά. Ο ατρόμητος αυτός λοχαγός εξέπνευσε μετά από τέσσερις ημέρες. Το λόχο του Κοβαντζή ανέλαβε ο Καπιταίνος, ο οποίος αναδείχθηκε αντάξιος του προκατόχου του.

Τα τμήματα προχωρούν διαρκώς με την απόφαση να καταλάβουν το Τσουγγάρι, πέρα από το οποίο βρισκόταν τα πρώτα προχώματα των Τούρκων. Κατά τις εφόδους αυτές τραυματίζεται και ο ταγματάρχης Κουτλήφαρης και μεταφέρεται στο εκεί πρόχειρο χειρουργείο. Τη διοίκηση του όλου τμήματος μετά τον τραυματισμό του Κουτλήφαρη ανέλαβε με διαταγή του συνταγματάρχη Αναγνωστόπουλου ο Πραντούνας. Ηρθε η νύχτα και τα σώματα μετακινήθηκαν δεξιά και αριστερά ενισχυμένα από δύο λόχους του ενδέκατου συντάγματος. Περιμέναν το πρωί για να επιχειρήσουν νέα αποφασιστική εφόδο.

Το 9ο σύνταγμα είχε τεθεί υπό τις διαταγές του λοχαγού και ήδη ταγματάρχη Καπετανάκη Βενετσάνου, είχε δε εντολή να προελάσει πρώτο και να εκτοπίσει τον εχθρό. Μόλις ήμερώσε, ο λοχαγός Πέτρος με τα τμήματα των προφυλακών, προχώρησε προς τα εμπρός. Η ορμή τους ήταν τέτοια ώστε για μια στιγμή κινδύνευσαν να υπερβούν μια στενωπή απροφύλακτη και να αφήσουν πίσω τους τον εχθρό.

Ο υπολοχαγός Πολίτης, επικεφαλής τριών λόχων, προχωρεί και αυτός μετά τον Πέτρο και φθάνουν σχεδόν ταυτόχρονα σε απόσταση 200 μέτρων από τον εχθρό. Μετά από μικρή ανάπαυση, άνοιξαν πυρ ομαδικό κατά των Τούρκων.

Ο εχθρός ανταπεξήλθε αμέσως ακάθεκτος και ορμητικός, δεν άντεξε όμως το αδιάκοπο πυρ των δικών μας και αποχώρησε με στήλια. Οι άντρες του Πέτρου τρέχουν με αλλαγή προς τις εχθρικές θέσεις, λογχίζουν τους τελευταίους υπερασπιστές και καταλαμβάνουν καιρικές θέσεις.

Και αυτή τη στιγμή, που αυτές οι επιτυχίες συντελούνται σε αυτή τη θέση, η άλλη δύναμη του Καπετανάκη υπό τους αξιωματικούς Μελά, Γυφτόκη, Κιτρινιάρη, Φράγκο και Καπιταίνεα, προχωρεί πάντοτε εμπρός, αποφασιστική και απροφύλακτη. Σε κάθε λόφο διεξάγεται πεισματώδης αγώνας και μετά από τέτοιες απόπειρες ο εχθρός φεύγει τρομαγμένος και οχυρώνεται πίσω από τους προστατευτικούς όφους: ελπίζει στα τρομερά πυροβόλα του Αγίου Νικολάου και του Μπιζανίου, τα οποία δεν παύουν να εξαποστρέφουν τον σείηρο. Οι στρατιώτες μας όταν νύχτωσε, είχαν προχωρήσει γύρω στα 950 μέτρα πέρα από τις αρχικές τους θέσεις. Ο Μέρραρχος κ. Αντωνιάδης με κατεπείγουσα διαταγή του, συνεχάρηκε τους αξιωματικούς και υπαξιωματικούς. Οι δε στρατιώτες εξαντλήθηκαν από τον αδιάκοπο αγώνα, τις ταλαιπωρίες και την πείνα. Είναι αλήθεια ότι η επιμέλεια είχε άφθονο ψωμί και άφθονες τροφές, αλλά

ποιός μπορούσε να τις μεταφέρει εκεί επάνω στην κόλαση της Μανωλιάσσης;

Τη νύχτα κυκλοφόρησε η διάδοση ότι ο αγώνας δεν θα συνεχισθεί την επόμενη ημέρα. Πράγματι το Στρατηγείο Σαπουντζάκη ειδοποίησε τον μεραρχούντα Αντωνιάδη ότι οι εχθροπραξίες δεν θα εξακολουθήσουν μέχρι νεότερη διαταγή. Τα κουρασμένα στρατεύματα της τέταρτης Μεραρχίας τα αντικατέστησαν τμήματα της δευτέρας, τα οποία είχαν αναπαυθεί αρκετό καιρό στο Θεριακίσι.

Η Δεύτερη Μεραρχία βρέθηκε και πάλι αντιμέτωπη του εχθρού, έτοιμη να πέσει και πάλι με ορμή. Οι ημέρες παρέρχονταν χωρίς σοβαρές επιχειρήσεις. Μικροσυμφλοκές την ημέρα, αιφνιδιασμοί και βροχή τη νύχτα. Οι Τούρκοι έδειξαν και αυτοί καταφανέστατα δείγματα κόπωσης. Τη νύχτα δέκα-δέκα, είκοσι-είκοσι έρχονται στις Ελληνικές προφυλακές και παραδίδονται εξαντλημένοι, ανίκανοι για τον αγώνα του πολέμου. Οι τροφές τους εξαντλήθηκαν. Και αυτοί οι αξιωματικοί τους δεν ήταν πλέον αυστηροί, άγριοι, απότομοι, σκληροί. Αρχισαν όλοι να πιστεύουν στο κιαμέτ, στην τύχη, και μόνο από τον Προφήτη περίμεναν παρηγοριά και βοήθεια. Η τακτική αυτή των καθημερινών λιποταξιών εξακολουθεί κάθε βράδυ. Το Εμίν Αγά και η Φιλιππιάδα είχαν καταλημμυρίσει από αιχμαλώτους.

Οι μέρες περνάνε χωρίς καμία ελπίδα τελειωτικής επιθέσεως, προς τον τερματισμό μιας καταστάσεως μαρτυρικής. Μια νύχτα φεγγαρόλουστη διαδόθηκε ότι ο Κωνσταντίνος ο Ελευθερωτής έφθασε. Και η διάδοση αυτή την άλλη μέρα αποδείχθηκε αληθινή. Οι στρατιώτες ζητωκραύγασαν και πυροβόλησαν σε ένδειξη του ενθουσιασμού τους. Οι φωνές τους έφθασαν μέχρι τις εκεί κοντινές προφυλακές των Τούρκων. Επιτέλους πληροφορούνται και αυτοί ότι ο Μέγας αντίπαλος, ο δοξασμένος Στρατηλάτης, ήταν απέναντί τους. Και αυτό ήταν αρκετό για να τους κάνει να παρακαλέσουν με όλη τους την ψυχή τον Προφήτη.

Η συνέχεια στη επόμενο φύλλο

**Η κατάσταση είναι από το προσωπικό αρχείο του κ. Ευθυμίου Γιωτάκη.
Ευχαριστούμε τον Θύμιο Γιωτάκη για τη συμβολή του στη συλλογή ιστορικών
στοιχείων για το χωριό μας.**

Κατάσταση νεκρών κατά τις μάχες της Μανωλιάσσης 1912-13

Στρίτης	Αθανασούλιας Δημήτριος	Στρίτης	Γεωργιάδης Δημήτριος
Στρίτης	Αιξίου Γεώργιος	Στρίτης	Γκουζέας Αναστάσιος
Δεκανεύς	Αμπελιώτης Ευάγγελος	Στρίτης	Δαμύκος Βασίλειος
Υδνεύς	Αναγνωσταράς Διονύσιος	Στρίτης	Δαπόνες Αντώνιος
Στρίτης	Αναγνώστου Ευστάθιος	Στρίτης	Δελιώτας Αναστάσιος
Στρίτης	Αναστασάκος Ιωάννης	Στρίτης	Δημάκος Παναγιώτης
Στρίτης	Αναστασάκος Ελευθέριος	Στρίτης	Δήμας Κων/νος
Στρίτης	Ανδριανάκης Μιχαήλ	Δεκανεύς	Δημητράκης ή Σουράβλης Ιωάννης
Στρίτης	Αφεντάκης Νικόλαος	Στρίτης	Δρούγας Γεώργιος
Στρίτης	Ανδριανός Σωτήριος	Δεκανεύς	Δεναξάς Μάρκος
Λοχίας	Ασιώτης Νικόλαος	Στρίτης	Δούνιας (Ντούνιας) Γεώργ.
Στρίτης	Βελιώτης Αθανάσιος	Στρίτης	Ευστρατίου Κυριάκος
Στρίτης	Βανδώρας Σπυρίδων	Αντάρτης	Ζουριδάκης Ιωάννης
Στρίτης	Βασιλακάτος Μιχαήλ	Στρίτης	Ζαίρης Ηρακλής
Στρίτης	Βλάχος Δημήτριος	Δεκανεύς	Ζαφείρης Δημήτριος
Στρίτης	Βλάχος Θεόδωρος	Στρίτης	Δασκαλομαρκάκης Αθαν.
Στρίτης	Βλαγιαννίτης Παναγιώτης	Στρίτης	Θεοδώρου Αθανάσιος
Στρίτης	Βρετζάκος Γεώργιος	Υποκνεύς	Θαμποκυριάκος Πέτρος
Στρίτης	Γαλεράκης Χαρίλαος	Στρίτης	Θωμάκος Βρασίδης
Στρίτης	Γρεβόγιαννης Ιωάννης	Στρίτης	Θωμόπουλος Δημήτριος
Στρίτης	Γρηγοράκης Μιχαήλ	Στρίτης	Ζορμπάς Γεώργιος
Στρίτης	Γκότσας Ιωάννης	Στρίτης	Καβούλης Νικόλαος
Στρίτης	Γελαδάκης Δημήτριος	Λοχίας	Καλαμπόκης Κοσμάς
Στρίτης	Γεωργουλής Στυλιανός	Στρίτης	Καλλέργης Ιωάννης
Στρίτης	Γιαννάκος Παναγιώτης		

Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία

Φωτογρ. αρχείο Μουσείου Μπενάκη

συνέχεια από τη σελ. 1

υψώθητε...» όπως αναφέρει ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος.

Είναι η μέρα της αναδημιουργίας και της πνευματικής ανάληψης. Είναι η μέρα που τα άνω τοις κάτω συνεορτάζει όπως αναφέρει ο Ιερός Ύμνος-δός.

Ο Πατέρας όμως δεν ξεχνά ποτέ τα παιδιά του. Ο Πανάγαθος και Πανοικτίρμονας Θεός, ο δημιουργός και πλάστης του ανθρώπου, που δεν θέλει την καταστροφή, την εξαφάνιση και ακόμη την ταλαιπωρία του πλάσματος του, θέλησε να τον σώσει και να βγάλει από το σκοτάδι και την αμαρτία και να τον ξεπλύνει από το βούρκο και τη λήση που είχε βουτηχτεί.

Αλλά ως γυρίσαμε πίσω νοερά μερικές εκατοντάδες χρόνια. Ενα βαθύ και πυκνό σκοτάδι σκέπαζε τη γη. Μίσση, κακία, πάθη, βαρβαρότητες δέρον τον κόσμο. Δικαιοσύνη δεν υπάρχει. Η αλήθεια και η αγάπη ήταν άγνωστες. Η αμαρτία, θηρίο φοβερό, έχει τυλίξει στην απάθεια αγκαλιά της τους ανθρώπους και τους κατέβαζε κάθε μέρα και πιο χαμηλά και τους κυλούσε στον κρυμνό και στην καταστροφή.

Το ανθρώπινο γένος όλο και βάδιζε προς την άβυσσο της αμαρτίας και απειλούνταν να εξαφανιστεί. Η επανασύνδεση του ανθρώπου με την αγάπη του Θεού πατέρα πραγματοποιήθηκε «ότε ήλθε το πλήρωμα του χρόνου».

Ο Μεσσίας, που οι Προφύτες του Ισραήλ είχαν προαναγγείλει ανά τους αιώνες δεν ήταν πλέον μακριά. Ο μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού έλαβε σάρκα ανθρώπινη και ήλθε να μείνει κοντά μας.

«Ο Λόγος σάρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν».

Τα Χριστούγεννα και το μήνυμα της Βηθλεέμ μαγνιζέται και συγκλονίζει την ανθρωπότητα είκοσι αιώνες «ότι ετέχθη σήμερον Σωτήρ». Γενεές γενεών έζησαν το μήνυμα της αγίας αυτής ημέρας. «Χριστός ετέχθη εκ Παρθένου». Δεν γεννήθηκε ένας άνθρωπος τυχαίος και κοινός, ή έστω ένας άνθρωπος φιλόσοφος μεγάλος και τρανός. Αυτός που γεννήθηκε από την Παρθένο είναι ο ενανθρωπίσας Θεός.

Με τη γέννηση του Χριστού ο ουρανός και η γη συνεορτάζουν. Η άψυχη και έμψυχη φύση Τον προσκυνούν. Τα πλάθη των αγγέλων έσπευσαν πανηγύρι χαράς και δοξολογίας. Είναι η πρώτη φορά που ο Θεός επέτρεψε, ώστε ο υπέροχος, ο αρμονικός και γλυκύφθογγος αγγελικός ύμνος να φτάσει ως κάτω και εγγύσει τη γη και να τον απολαύσουν μερικοί εκπρόσωποι των ανθρώπων. «Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία».

Οι βοσκοί καταφθάνουν στο σπήλαιο γονατίζουν και προσκυνούν το Άγιο Νήπιο. Οι Μάγοι φτάνουν από την ανατολή κρατώντας δώρα και τον προσκυνούν. Η Θεοτόκος Μαρία δεομένη στέκεται δίπλα ενώ ο Ιωσήφ κατάληπτος και ευτυχής προσκυνεί τον δημιουργό του και απορεί πως αξιώθηκε τέτοιας τιμής να γίνει ο κηδεμόνας του Παντοκράτορος.

Ενώ έξω μακριά από το σπήλαιο και ξένος από το πραγματικό νόημα της παρουσίας του Ιερού Νηπίου, η Ηρώδης ταράσσεται και θαμπώνεται από το υπέρλαμπρο φως τη Βηθλεέμ. Νοιώθει το θρόνο του να κλονίζεται γιατί στηρίζεται πάνω στο αίμα, στη βία και την ακοασία.

Ο Ιησούς γυμνός όπως πάνω στο σταυρό. Ντύθηκε την ανθρώπινη σάρκα για να εξυψώσει, να την ανεβάσει και να της δώσει τον προ της πτώσεως το Αδάμ δόξα που είχε κοντά στο δημιουργό.

Εγινε άνθρωπος για να υποφέρει περισσότερο από τον καθένα μας και για μας. Ηλθε να γίνει ο αρχηγός μας, πρώτος στο καλό και πρώτος στις θυσίες. Για να γίνει το θύμα μας και με την ταπείνωσή του στο Σταυρό η λύτρωσή μας. Να θυώσει τους πάγους, να ζεστάνει τις πονεμένες, βασανισμένες και δυστυχισμένες ψυχές, αλλά και να μαλακώσει τις σκληρές και άπρονες καρδιές, να γλυκάνει την πλάση να διδάξει τις πιο τρανές αλήθειες, να χαρίσει την ελπίδα στους φτωχούς και στους πονεμένους και να γίνει παράδειγμα θυσίας. Κατέβηκε στη γη για να δώσει την ειρήνη. Να σταματήσουν η κακία και η μίσση, που βασίλευε στις καρδιές της απειλημένης ανθρωπότητας. Η δικαίωση και η καταλήξια δεν έχουν πια θέση στις ανακαίνισμένες χριστιανικές καρδιές. Από τη φάτνη αντανάκλασε για πάντα η αγάπη, η αλληλεγγύη, η συναδέλφωση και κάθε υπηρεσία του καλού.

Δόξα σε σένα Χριστέ. Λόγε του Θεού και Σοφία και Δύναμη και Θεέ Παντοκράτορα. Τι να σου ανταποδώσουμε εμείς σ' αντάλλαγμα για όσα μας χάρισες, αφού όλα μας τα χεις δοσμένα. Εσύ τίποτε δε ζητάς από μας παρά μόνο να δεχτούμε τη σωτηρία που μας πρόσφερες, δίνοντας ακόμη και τη δύναμη για να το κάνουμε. Ας παρακαλέσουμε λοιπόν τον γεννημένο στη φάτνη Χριστό να μας δώσει εσωτερική γαλήνη και να ζήσουμε και τα φεινά Χριστούγεννα ειρηνικά και τον καινούργιο χρόνο υγιεινό και μεστόν καλών έργων και αγάπης.

Σας εύχομαι καλές γιορτές

Πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Ισκος

Στιχάκια

Αναχωρείς πουλάκι μου κι εμένα, που με βάζεις;
Κρύο νερό θα γίνω εγώ στη στράτα να με πίνεις.

Αν δε σε κάνω νάρκεσαι Φράγκος με το καπέλο
να τσουκανάς την πόρτα μου κι εγώ να μη σε θέλω.

Ας τραγουδήσω κι ας χαρώ, να παίξω, να γελάσω.
Τα νειάτα δεν ξανάρχονται να τα ξαναγοράσω.

Για ιδές πως με κατάντησες μαύρο σαν τον Αράπη.
Εγώ δεν είμ' απ' την Αραπιά, μου είμ' απ' την αγάπη.

Εσύ απ' αυτού μαράινεσαι κι εγώ από δω λυπούμαι
για παρακάλα το Θεό πότε ν' ανταμωθούμε.

Εχει η καρδιά μου υπομονή καθώς της γης το χώμα
που το πατούν και δε μιλάει γιατί δεν έχει στόμα.

Ηρθαν και μούπαν οι οχτροί πως μ' αγαπάς λίγο.
Με πύρε το παράπονο και κίνησα να φύγω.

Λυροτικά έδιρα

Τρεις φορές το χρόνο: των εισοδίων της Θεοτόκου (Παναγοπούλας στις 21 Νοεμβρίου, τ' Ανδρείως στις 30 Νοεμβρίου και του Αγίου Σπυρίδωνος στις 12 Δεκεμβρίου, οι κάτοικοι του χωριού μας έβραζαν (βράζουν και σήμερα οι μεγαλύτεροι) καλαμπούκι και σπύρι μαζί (μπόλια).

Τ' Ανδρείως έβραζαν όλα τα σπειριά (όσπρια) μαζί και της Παναγοπούλας και και του Αγίου Σπυρίδωνος μόνο καλαμπούκι με σπύρι.

Το καλαμπούκι το έψηναν στα κάρβουνα όπως ψήνουμε το ωμό στάχυ και αφού καθάριζαν τα καμμένα το έφρηναν ολόκληρο ή τα σπειριά να βράσει.

Πίστευαν πως τα σπειριά (όσπρια) θα αντρειωθούν και θα γίνουν περισσότερα.

Ο Καραγκιόζης ονειροκρίτης

Επειδή, πατριώτες, έμνα χωρίς δειλιά, σκέφτηκα να γίνου ονειροκρίτης. Θα μ' ήλιε στις τα ονειράτα σας και θα σας τα ξηγάω ι-γώ και κατ' θα βάζετε στο χέρι μ' για τουν κόπου μ'. Βέβια.

Μη θαρρείτε πως δεν ξέρου. Ξέρου και παραξέρου, καλύτερα από πολλούς ονειροκρίτες, που γράφνε βιβλία, κι απ' άλλη'ς μπαρμπούδες που τα ήλιεν' απ' όξου.

Ξέρου και παραξέρου γιατί ξηγάω πρώτα τα δ'κά μ' το συνείρατα. Να έ-να:

Είδα έναν τυπογράφου που μ' είπε:
- Ετοίμο είναι τα βιβλία σ', και μη τα δώσε.

Εύνησα.

- Τι βιβλία ωρέ; Δεν είμει συγγραφέας τώρα. Τα παρ'ά'σα. Στεναχώριες πες. Αυτό θα πει του όνειρου που είδα.

Κι δεν καθοξημέρουσα απ' ήλιε κι ήρταν τα μαντάτα: Η κυρά συμβία πονάνε τα κόκκα'ι τς και του κολλητήρ' καίτει στον πυρετό. Και σαν να μη έφταναν τα δυο ήρτει κι τρίτου:

- Κυρ - καραγκιόζη μ', ο φούρναρης ειδοποιγάει ότι δε ου θέ'η' σήμερις.

- Ψουμί τότις;

- Δεν ξέρου...

- Βγήκες ή δι' βγήκες τ' όνειρο μ' ό-πως του ξηγήσα ιγώ; Πως δεν βγήκες; Κι με του παραπάν' μάλιστα. Τριπλό βγήκες! Για να ξέρ'τε δηλαδή τι ο-νειροκρίτης είμει ιγώ. Τρεις βο'ές καλύτερος απ' το' άλλη! Τι πρου α'ή-νες είδα ένα πρωϊνό την μπάμπου - Κρυστάλλου. Τι νειρεύτηκες απόψε, γιαγιά; την ρώ'σα.

- Ετρουγα κολλοκύθια χειμώνα κηρό.

- Νερόβραστα ή όχι;

- Νερόβραστα θαρρώ...

- Αμα ήταν νερόβραστα είναι καλό. Υγεία. Μη και δεν ήταν; Είχες τα γυα-λιά σ' μαζί σ'.

- Δεν τα 'χα. Γιατί ρουτάς;

- Γιατί αν είχες ήλιν ρίγανη δεν εί-ναι καλό. Κακουρίζκοι επισκέπτις θα 'ρθεν στο σπίτι'ς.

- Τι να κάν'με τώρα; Να ματακοιμη-θώ να δω καλύτερα; με τα γυαλιά μ'.

- Δεν γίντει αυτούνο. Το καλύτε-ρου είναι να πάρ'ς το βνο σήμερα να μη σε βρύνει. Ιντάξ;

- Ιντάξ. Και δε μ' ήες. Ζύμουσεες χτες;

- Ζύμουσα. Εχ' κι αυτούνο με τ' ό-νειρο;

- Εχ', μα όχι με σένα. Μετά μένα.

- Τι δηλαδή;

- Δηλαδή, δώσ με ένα καρβέ'η για τα νειροκρίτ' κα. Σι γ'λυτώνω από το κακό μουάχα μ' ένα καρβέ'η'.

Τρία θα σε τρώγανε οι κακουρίζκοι κι άλλα σ'.

- Αυτό απ' ήλιε, πατριώτες με τη γιαγιά - Κουστάλλου. Να σας που κι ένα με τη θειά Ανέτα.

- Τι είδες απόψε, θειά; Πέστου να στου ξηγήσου.

- Είδα π'ηλα που πιτούσαν.

- Πόσα; Ζυγά ή μουνά;

- Τι θα πει μυτούνο;

- Πόσα ήταν;

- Πουλά.

- Αν ήταν ζυγά θα παντριφτεί η αγ-γώνα σ'. Αν ήταν μουνά θ' αργίς'....

- Πως να του μάθ' μει τώρα τι ήταν;

- Θα σ' πω. Αυτούνο είναι ένα ζάρ. Βάντου μες στι χούφτες σ' κι κούνα-το πουλή. Ε'ηα. Να. Κούνατου τώρα. Κι α'ήλου. Φτάν. Ρίξτω κατ' τώρα. Να δω; Εξ! Μπράβου! Ζυγά κι έξ! Θα πα-ντριφτεί κι γ'λήγουρρα κι καλή. Εξ, γ'λήενς.

- Σ' εφχαριστάου.

- Καλή. Δώσει τώρα κάμπουσου τυ-ρί.

- Τι το θέ'ες;

- Για να γέν' του πράμα.

- Χουρίς τυρί δ'ν γίντει;

- Ου όχι. Αν δεν πληρώσεις τα νει-ροκρίτικα δεν πιάν' δεν γίντει του πράμα. Δώσε. Όσου πιο πουλή τόσο και πιο γρήγορα. Ε'ηα πιάσε να ιδώ.

- Τόσου;

- Σ' ένα χρόνου τότες βάνει.

- Κι αυτούνο;

- Σε έξη μήνιοι. Βάνει να γίν' νουρί-τερα.

- Κι αυτούνο.

- Σε τρεις τόρα.

- Πιο νουρίς δεν γίντει;

- Για να τη ζητή'ς σ' ένα μήνα βάνει το μισό δουχείου.

- Αν στου δώσου ό'λου;

- Τότενες μπορεί κι σι μια βδομάδα.

- Πάρτου.

Ακονίστε το μυαλό σας

1. Τι κάνω όταν γυρίζω ένα πανί;
2. Ποιο ποτό ήλξει ότι δεν ζει;
3. Πως μπορείς να μεταφέρεις νερό με το... σακί;
4. Πως ήλγεται αυτός που έχει δύο μάτια;
5. Σε ποιο μέρος του κεφαλιού σας γίνετα πόλεμος;

Απάντηση

οιμωζή οίτ' 5
ζυγρήμωιγ 7
ζολρη ιεηλ 14 3
ζω2 - οο 2 2
εζησηλ 1

- Καλή στέφανα τότενες. Να με κα- ήστείε στου τραπέζ.
- Βέβια. Βέβια. Ιοί φέρν'ς το γαμπρό
- δε θα σε καλέ'ς μ'; ε, όχι και αχάρι-στοι. Οχ.
- Γ'λήπτει, πατριώτες τι καλός νειρο- κρίτης απού είμει; Εχου κι α'ήλα που'ηά τέτοια, μα που να σας τα γράφω. Θα γέμ'ζει ού'η' η φουμερίδα. Γεια σας και χαρά σας, ύπνουν ε'ηαφρόν κι ό- νειρα που'η'ηά, κι ιδώ είμ' εγού. Νει-ροκρίτης ο καλύτερος. Κι φτηνός.
«Ο ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ»

Σοφά Λόγια

Τ' φάν'γκι ου ουρανός σφουντί'η.

Ου φίλους κι του ψάρ', την τρίτ' μέρα βρωμάει.

Οποιος φτυεί τουν α'ήλου, φτυεί τα μούτρα τ'.

Εμ φτουό αρνί, εμ παχιά ουρά.

Τού τάξ' μου δε κα'ηνάει του σπ'ί' του δόσ' μου του κα'ηνάει.

Οποιος κάτ' μ'ι στραβό, ως του βράδ' γκα'ηουρίζ'.

Του σταυρό μ' να κάνω, τα μάτια μ' βγάζου.

Καλό τυρί σι σκυ'ηένιοι τουμάρ'.

Για προυσώρας ιπα'ντρεύκα κι γε- ρασα μι τα τ'.

Τρώουντ σαν τα κακά προυγόνια.

Είπαν το' βάβους να φάει σ'κα κι έφαι κι τα σ' κόφ'ηα.

Α'ήλου κάρου μι πατάτις!

Οποιος σκάβ' τ' α'ήλ'νού του ή-κου, πέφτ' ου ιδίους μέσα!

Η ήρκα είναι ήκ'ρα.

Λίγα απ' όλη...για όλη

Αγαπητοί φίλοι και φίλες υγιά σας.
Είμαστε πάλι μαζί στην καρδιά του χειμώνα, στο χάραμα του καινούργιου χρόνου, να σας ζεστάνουμε με τις πιο θερμές ευχές και όχι μόνο.

Αυτές τις άγιες μέρες το λαμπρό άστρο της Βηθλεέμ ασήμισε και στις καρδιές μας, δείχνοντας το δρόμο που οδηγεί στην ελπίδα για ειρήνη, χαρά και ευημερία, αυτό που όλοι τόσο πολύ επιθυμούμε.

Ας κάνουμε την αρχή με τα γεγονότα που σημάδεψαν το περασμένο τρίμηνο και που θα μας αφήσουν σηματομένους για πολύ καιρό.
Μου είναι αδύνατον να τα ξεπεράσω αυτά καθ' αυτά τα γεγονότα αληθώς και την υπερπληροφόρηση, τις συζητήσεις και τις αναφορές σ' αυτά που συνεχίζονται μέχρι σήμερα.

Τα μέσα ενημέρωσης που στοχεύουν στην καλύτερη ενημέρωσή μας με τους λαϊστικότερους δημοσιογράφους, τους πολιτικούς, τους αναλυτές, τους ειδικούς και μη, μας βοήθησαν αρκετά να βγάλουμε εύκολα τα συμπεράσματά τους. Ποτέ αλλού ο Ελληνας δεν ήταν τόσο ενήμερος. Αλλού ο καλύτερος πολίτης, θα μου πείτε, είναι ο πληροφόρημένος πολίτης.

Μα αυτή δεν είναι πληροφόρηση, είναι εξάντληση. Μπουχτήσαμε, χάσαμε το μπουσουλά. Εχουν βαρύνει να μας εξοντώσουν νοητικά και ψυχικά.

Η υπερπληροφόρηση ισούται με την παραπληροφόρηση. Την ώρα που αποκαμωμένος γυρνάς στον καναπέ του σαλονιού σου να ξεκουραστείς πατάς το κουμπί και μπαίνουν τρέχοντας μέσ' στο σπίτι σου αστυνομικοί, κουκουλοφόροι, ναρκομανείς, δολοφόνοι, γνωστοί και άγνωστοι.

Φυλάγεσαι, πας προς τα πίσω, κουνάς το κεφάλι σου μια δεξιά, μια αριστερά μη σουρθεί καμιά αδέσποτη πέτρα, ή δεσποτικό ρόπαλο.

Κλείνεις τ' αυτιά σου για να μην ακούς τις κραυγές απόγνωσης, τις βρισιές. Κλείνεις τα μάτια σου να μη βλέπεις τις αυταρχικές πράξεις, τους βανδαλισμούς, τις καταστροφές, την κατάλυση του κράτους, το κοινωνικό κατάντημα.

Παγωμένοι όλοι παρακολουθήσαμε την εξέγερση στις φυλακές Κορυδαλλού, τις καταστροφές στο Πολυτεχνείο, τον άγριο ξυλοδαρμό του νεαρού, τον εξευτελισμό της χώρας και της Δημοκρατίας.

Πώς καταντήσαμε έτσι... τι αδιαφορία, τι ανικανότητα, τι δειλία! Σε άλλες εποχές θάχαμε βγει στους δρόμους, ν' αντισταθούμε, να απαιτήσουμε, να διαδηλώσουμε κατά της όποιας βαρβαρότητας.

Αντιλαμβάνομαι πως τάχατε και σεις με τους υπεύθυνους που έχουν αναλάβει τη διαφύλαξη της δημόσιας περιουσίας, με τους υπεύθυνους των επεισοδίων, των βανδαλισμών και των καταστροφών.

Γίναμε όλοι μάρτυρες τριτοκοσμικών καταστάσεων. Τι κι αν είμαστε λαός της Ευρώπης. Το Πνευματικό ίδρυμα της χώρας γίνεται «φωλιά των

λύκων» παραδίνεται στους γνωστούς αγνώστους, οι αστυνομικοί δεν παραβιάζουν το πανεπιστημιακό άσυλο, δεν μπορούν να συλλάβουν μόνο να σπάνε κεφάλια.

Το σωφρονιστικό ίδρυμα αναβαθμίζεται και αντί να σωφρονίζει γίνεται κοιταστήριο.

Ενα καζάνι που βράζει και κάθε τόσο ξεχειλίζει και καυτηριάζει την κοινωνία μας. Μεγάλα συμφέροντα κρύβονται στις φυλακές. Η αγορά ανέρχεται σε πολλή δισ. το χρόνο. Ανθρωποι των κυκλωμάτων και των ναρκωτικών έχουν τη ζωή μας στα χέρια τους. Αυτοί κανονίζουν για μας χωρίς εμάς. Στίγματα μελανά για την πολιτική και κοινωνική ζωή της χώρας μας.

Ποια μπορεί αλήθεια να βάλει τάξη! Ποιος θα δώσει λόγο για την περιουσία του Πολυτεχνείου που κάθε χρόνο καταστρέφεται, ποιος θα δώσει λόγο για τους θανάτους, ποιος θα δώσει λόγο για την κοινωνική φθορά; Φτάνει πια, μέχρι εδώ!

Πριν μας οδηγήσουν στο ψυχιατρείο. Τέρμα οι απ' ευθείας συνδέσεις και τα αναμασήματα, οι δηλώσεις και οι αναλήψεις. Οι αληθινοί σάπια τροφή ο οργανισμός αντέδρασε και τα ξερνάει.

Μετά απ' όλα αυτά, αγανακτισμένος πατάς το κουμπί και βάζεις τέρμα μ' ένα ευγενικό «ευχαριστώ δεν θα πάρω άλλο».

Αρχίζει η μετατηθέδραση ζωή, ψάχνεις να βρεις τι σου έχει απομείνει, αναρρωτιέσαι, ποιος είσαι, πότε πρέπει

Ας έρθουμε στα δικά μας... Οχι πως τ' άλλα δεν είναι.

Στις 9 Οκτωβρίου αληθινά σεισμικές δονήσεις τάρσαν την πρεμία της Μανωλιάσας.

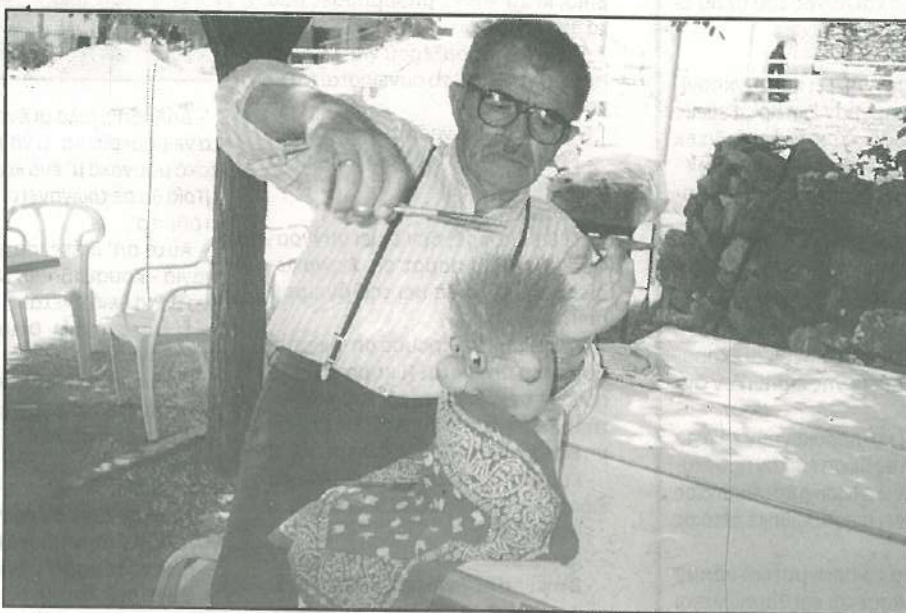
Συγκεκριμένα η πρώτη σεισμική δόνηση έγινε αισθητή στις 2:40 και η δεύτερη στις 2:45. Ακολούθησαν και άλλες σεισμικές δονήσεις καθ' όλη τη διάρκεια της νύχτας μέχρι το πρωί.

Οι μεγαλύτερες σημειώθηκαν στις 5.00 και στις 10.00. Η τελευταία δόνηση ανάγκασε το δάσκαλο του Δημοτικού Σχολείου και τη νηπιαγωγό να εκκενώσουν τις αίθουσες από τα παιδιά. Οι κάτοικοι του χωριού πανικόβητοι βγήκαν από τα σπίτια και πολλοί ξημέρωσαν έξω. Χαρακτηριστικά μας είπαν: τα σπίτια πήγαιναν πέρα δώθε, βουή, πέτρες κύλαγαν, σκυλιά γαύγισαν, όλοι είμασταν ανίστατοι.

Οι σεισμικές δονήσεις έγιναν αισθητές στα γειτονικά χωριά: Αμπελειά, Επισκοπικό Θεριακίσι, Μελιγγό και τ' άλλα χωριά της Δωδώνης.

Δεν έγιναν γνωστά ούτε το επίκεντρο του σεισμού, ούτε η ένταση των δονήσεων.

Το φαινόμενο ήταν μάλλον τοπικό. Οι υπηρεσίες του νομού δεν ανέφεραν τίποτα καθώς επίσης και τα μέσα ενημέρωσης. Το 1995 ήταν χρονιά που η γη ταρακουνήθηκε για τα καλά. Αυτά τα κουνήματα εμάς δεν μας τρομάζουν. Τι ήθελε... γλυτώσαμε κι αυτή τη φορά;

να αισθάνεσαι και πόσο.

Τέρμα σε ότι μας θολώνει το μυαλό και την ψυχή. Μόνο έτσι υπάρχουν περιθώρια να αντιμετωπίσουμε με αισιοδοξία τον κόσμο και τα προβλήματά μας.

Ενα άλλο μεγάλο γεγονός που μούδισε την πολιτική και κοινωνική ζωή της χώρας, ήταν η περπέτεια της υγείας του Πρωθυπουργού κ. Ανδρέα Παπανδρέου που εξακολουθεί να δίνει την προσωπική μάχη. Ευχόμαστε, ν' αντέξει κι αυτή τη δοκιμασία που του επιφύλαξε η μοίρα.

Χειμώνας και χωρίς τσίπουρο (ρακί) δεν νοείται. Κάλιο να σου ρείψει το λάδι παρά το τσίπουρο. Η κινητήρια δύναμη το χειμώνα «περπατάει τα κόκκαλα», «ζεσταίνει τις καρδιές».

Η Μανωλιάσσα μετά τους σεισμούς «το 'ριξε έξω» αφού συνέπεσε πάνω στην παραγωγή του τσίπουρου. Τρεις μήνες βράζει το καζάνι της εκκλησίας κι ακόμα να τελειώσει. Τρεις μήνες οι Μανωλιασσίτες, γιατί όχι και οι Μανωλιασσίτισες ζουν υπό την επίρροια του οιονοεύματος. Αφού το καλό τσίπουρο φθάνει στα γράδα τους 18 και 20 βαθμούς.

Μικροί και μεγάλοι, όλα τα νοικοκυ-

ριά έχουν λίγα «τσόμπρα» για ένα καζάνι, έστω να βγει το τσίπουρο της χρονιάς. Οι ίδιοι παραγωγοί και καταναλωτές. Σαν πατήσεις το πόδι σου στο «κλίμα» τα ρουθούνια γεμίζουν απ' τη μυρουδιά του καμμένου ξύλου και τις αναθυμιάσεις των τσίπρων.

Μερώνυχτα βράζει το καζάνι και σταγόνες - σταγόνες καρτεράς να γιομίσει η πρώτη νταμιζάνα.

Η χρονοβόρα διαδικασία παραγωγής του τσίπουρου είναι ευκαιρία για αντάμωμα. Με τις πρώτες σταγόνες ξεκινάει και ο πρώτος δοκιμές.

Κόντρα στην κόντρα οι δοκιμές μέχρι να βγουν τα τελικά συμπεράσματα για το «καλύτερο». Μέρους ευφορίας για τα «ποτήρια». Όλοι βαθμοιογούν, αληθώς είναι τα «δυνατά ποτήρια» αυτοί που σε κάθε δοκιμή χρειάζονται μπουκάλια και μάλιστα «μυιοκάρα».

Κάντε κράτε γιατί έρχεται δύσκολος χειμώνας.

Στην υγιά σας και καλόπιοτο.

Και από τα καυτά πάμε στα δροσερά. Από το χωριό στην Αθήνα, στην Αδελφότητά μας.

Η Αδελφότητα για άλλη μια φορά προσκαλεί τα μέλη και τους φίλους της στον ετήσιο χορό της. Ευκαιρία για διασκέδαση και να δείξουμε την αγάπη μας για τη Μανωλιάσσα, ενισχύοντας ηθικά και οικονομικά το έργο της Αδελφότητας. Η επιτυχία αυτής της εκδήλωσης (η μεγαλύτερη που διοργανώνει η Αδελφότητα) εξαρτάται από την συμμετοχή όλων μας. Χωρίς συζήτηση λοιπόν όλοι οι Μανωλιασσίτες στις 13 Γενάρη να ανταμωθούμε στο χορό της Αδελφότητας.

Ο καθένας μας και με μια παρέα, μόνον έτσι θα βοηθήσουμε την Μανωλιάσσα. Βρισκόμαστε στο τέλος του χρόνου και είναι η ώρα του απολογισμού.

Μια χρονιά πέρασε με «λίγα απ' όλη... για όλη» με αγώνες και αγωνίες για τα μικρά και μεγάλα προβλήματά μας. Όλοι κόψαμε από το υστέρημα του χρόνου μας με κόπο και αγρύπνιες να κρατήσουμε την Αδελφότητα ψηλά.

Εμείς οι αληθίνοι που ανάβουμε με στερήσεις το fluxνάρι, να βρουν μονοπάτι οι αυριανοί, να πορευτούν. Εμείς που καρτεράμε, με το χέρι τεταμένο απ' αυτούς επάνω που μας εφαρμόζουν πρόγραμμα λιτότητας και που δεν ιδρώνει τ' αυτιά τους. Τάξιμο στο τάξιμο, το δόσιμο είναι γι' άλλες τσέπες. Αλήθεια τι ήθελε, θα καταφέρουμε να ταϊπήσουμε τίποτα ρόγες από το SAT 1.

Παιδιά όλοι μαζί, δυνατά, γερά να πάρουμε και μες κάτι γιατί πολύ μας έρριξαν.

Θα τα πούμε πάλι την Ανοιξη με τα λουλούδια, γιατί όχι και με τραγούδια. Μέχρι τότε νάστε όλοι καλά.

Ο Παλιός

Η φύση οδηγεί και η πείρα διδάσκει